Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

►B **EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2006/126/EÜ,**

20. detsember 2006,

juhilubade kohta (uuestisõnastamine)

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 403, 30.12.2006, lk 18)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
►M1	Komisjoni direktiiv 2009/113/EÜ, 25. august 2009	L 223	31	26.8.2009
►M2	Komisjoni direktiiv 2011/94/EL, 28. november 2011	L 314	31	29.11.2011
►M3	Komisjoni direktiiv 2012/36/EL, 19. november 2012	L 321	54	20.11.2012
►M4	Nõukogu direktiiv 2013/22/EL, 13. mai 2013	L 158	356	10.6.2013
►M5	Komisjoni direktiiv 2013/47/EL, 2. oktoober 2013	L 261	29	3.10.2013
►M6	Komisjoni direktiiv 2014/85/EL, 1. juuli 2014	L 194	10	2.7.2014
►M7	Komisjoni direktiiv (EL) 2015/653, 24. aprill 2015	L 107	68	25.4.2015

▼B

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2006/126/EÜ,

20. detsember 2006,

juhilubade kohta (uuestisõnastamine)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 71,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust ([1]),

pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu 29. juuli 1991. aasta direktiivi 91/439/EMÜ juhilubade kohta ([3]) on mitu korda oluliselt muudetud. Nüüd, kui kõnealusesse direktiivi on tehtud uusi muudatusi, on selguse huvides soovitatav kõnealused sätted uuesti sõnastada.

(2) Juhilubasid käsitlevad eeskirjad on oluline osa ühisest transpordipoliitikast, need aitavad parandada liiklusohutust ning hõlbustavad selliste isikute vaba liikumist, kes asuvad elama muus liikmesriigis kui juhiloa väljastanud liikmesriik. Isikliku transpordi olulisust silmas pidades soodustab vastuvõtva liikmesriigi poolt nõuetekohaselt tunnustatud juhiloa omamine inimeste liikumis- ja asutamisvabadust. Vaatamata edusammudele juhiloa eeskirjade ühtlustamisel, on juhilubade uuendamise perioodilisust ja sõidukite alamkategooriaid käsitlevad liikmesriikide eeskirjad märkimisväärselt erinevad; neid eeskirju tuleb ühenduse poliitikate rakendamisele kaasaaitamiseks täielikumalt ühtlustada.

(3) Direktiivis 91/439/EMÜ ettenähtud võimalus sätestada juhilubade kehtivusaeg siseriiklike sätetega viib olukorrani, kus eri liikmesriikides kehtivad erinevad eeskirjad ning liikmesriikides kokku on kasutusel üle 110 erineva juhiloamudeli. See tekitab läbipaistvusega seotud probleeme kodanikele, politseile ja juhilubade haldamise eest vastutavatele ametiasutustele ning põhjustab juhilubade (millest mõned võivad olla isegi aastakümnete tagused) võltsimist.

([1]) ELT C 112, 30.4.2004, lk 34.

([2]) Euroopa Parlamendi 23. veebruari 2005. aasta arvamus (EL C 304 E, 1.12.2005, lk 202), nõukogu 18. septembri 2006. aasta ühine seisukoht (ELT C 295 E, 5.12.2006, lk 1) ja Euroopa Parlamendi 14. detsembri 2006. aasta seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata). Nõukogu 19. detsembri 2006. aasta otsus.

([3]) EÜT L 237, 24.8.1991, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

▼B

(4) Selle vältimiseks, et ühtne Euroopa juhiloamudel ei muutuks lihtsalt üheks lisamudeliks juba kasutusel oleva 110 mudeli kõrval, peaksid liikmesriigid võtma kõik vajalikud meetmed, et väljastada käesolev ühtne mudel kõikidele loaomanikele.

(5) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata enne selle kohaldamiskuupäeva antud või saadud olemasolevaid juhtimisõigusi.

(6) Juhilubasid tunnustatakse vastastikku. Liikmesriigid peaksid olema suutelised kohaldama käesoleva direktiiviga ettenähtud kehtivusaega piiramata halduskehtivustega juhilubade suhtes, mis on väljastatud teises liikmesriigis ning mille omanik on elanud nende territooriumil üle kahe aasta.

(7) Uute juhilubade jaoks halduskehtivuse perioodi kehtestamine peaks võimaldama rakendada korrapärase uuendamise ajal uusimaid võltsimisvastaseid meetmeid ja arstlikke läbivaatusi või kohaldada teisi liikmesriikide ettenähtud meetmeid.

(8) Liiklusohutust silmas pidades tuleks ette näha juhilubade väljastamise miinimumnõuded. Sõidueksamite ja loa andmise nõudeid tuleb ühtlustada. Selleks tuleks määratleda veokite juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused ja käitumine, võtta sõidueksami ülesehituses neid mõisteid arvesse ning määratleda uuesti veokite juhtimiseks vajaliku füüsilise ja vaimse sobivuse miinimumnõuded.

(9) Juhiloa väljastamisel ja korrapäraselt pärast seda tuleks esitada tõend selle kohta, et inimeste või kaupade veoks kasutatavate sõidukite juhid vastavad juhtimiseks vajaliku füüsilise ja vaimse sobivuse miinimumnõuetele. Selline, kooskõlas siseriiklike eeskirjadega toimuv miinimumnõuetele vastavuse kontroll aitab kaasa isikute vabale liikumisele, väldib konkurentsimoonutusi ning aitab võtta paremini arvesse selliste sõidukite juhtide erilist vastutust. Liikmesriikidel peaks olema lubatud kehtestada teiste veokite juhtimiseks vajaliku füüsilise ja vaimse sobivuse miinimumnõuetele vastavuse tagatisena arstliku läbivaatuse nõude. Läbipaistvuse huvides peaksid sellised läbivaatused toimuma juhilubade uuendamise ajal ja olema seega määratud kindlaks juhiloa kehtivusajaga.

(10) Kaherattaliste sõidukite kategooriate ning sõitjate ja kaupade veoks kasutatavate sõidukite kategooriate juhtimisõigusele järkjärgulise juurdepääsu põhimõtet tuleb veelgi tugevdada.

(11) Liikmesriikidel tuleks siiski lubada kehtestada teatavate sõidukikategooriate juhtimiseks kõrgem vanusepiir, et parandada veelgi liiklusohutust; liikmesriikidel peaks olema erandlikel asjaoludellubatud kehtestada madalamad vanusepiirid, et võtta arvesse riigisiseseid olusid.

▼B

(12) Kategooriate määratlused peaksid kajastama suuremal määral asjaomaste sõidukite tehnilisi näitajaid ja sõiduki juhtimiseks vajalikke oskusi.

(13) Mopeedi juhtimiseks vajaliku juhiloa kategooria kehtestamine suurendab eelkõige liiklusohutust kõige nooremate juhtide hulgas, kes statistika järgi osalevad liiklusõnnetustes kõige sagedamini.

(14) Tuleks vastu võtta erisätted, et parandada liikumispuudega isikute võimalusi sõidukit juhtida.

(15) Liiklusohutusega seotud põhjustel peaksid liikmesriigid suutma kohaldada juhilubade äravõtmist, peatamist, uuendamist ja tühistamist käsitlevaid siseriiklikke sätteid kõigi loaomanike suhtes, kelle alaline elukoht on nende territooriumil.

(16) Direktiivis 91/439/EMÜ sätestatud juhiloamudel tuleks asendada plastkaardi kujul esineva ühtse mudeliga. Samal ajal tuleb seda juhiloamudelit kohandada seoses mopeedide jaoks uue juhilubade kategooria ning mootorrataste jaoks uue juhilubade kategooria kehtestamisega.

(17) Plastkaardist juhiloa mudelisse vabatahtlikult mikrokiibi lisamine peaks liikmesriikidel võimaldama parandada veelgi pettusevastase kaitse taset. Liikmesriikidel peaks olema vabadus lisada mikrokiibile riigisiseseid andmeid, tingimusel et see ei takista juurdepääsu ühistele andmetele. Mikrokiibi tehnilised nõuded peaks kindlaks määrama komisjon, keda abistab juhilubade komitee.

(18) Eksamineerijate teadmiste ja oskuste parandamiseks, juhiloa taotlejate objektiivsema hindamise tagamiseks ja sõidutestide suuremaks ühtlustamiseks tuleks kehtestada eksamineerija ameti omandamise ja koolitusnõuete miinimumnõuded.

(19) Komisjonil tuleks lubada kohandada I-VI lisa teaduse ja tehnika arenguga.

(20) Käesoleva direktiivi rakendusmeetmed tuleks vastu võtta kooskõlas nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusega 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused ([1]).

([1]) EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23. Otsust on muudetud otsusega 2006/512/EÜ (ELT L 200, 22.7.2006, lk 11).

▼B

(21) Eelkõige tuleks komisjonile anda volitused kehtestada käesoleva direktiivi kohaldamiseks vajalikud kriteeriumid. Kuna need on üldmeetmed ja nende eesmärgiks on käesoleva direktiivi vähemoluliste sätete muutmine, tuleks need vastu võtta vastavalt otsuse 1999/468/EÜ artiklis 5a sätestatud kontrolliga regulatiivmenetlusele.

(22) Kuna käesoleva direktiivi eesmärke ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning need eesmärgid on oma ulatuse ja toime tõttu paremini saavutatavad ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(23) Käesolev direktiiv ei tohiks piirata liikmesriikide kohustusi järgida VII lisa B osas loetletud direktiivide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtpäevi,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Juhiloamudel

1. Liikmesriigid võtavad kasutusele I lisas esitatud ühenduse mudelil põhineva riigisisese juhiloa vastavalt käesoleva direktiivi sätetele. Ühenduse juhiloamudeli esiküljel oleval embleemil peab olema juhiloa väljastava liikmesriigi tunnusmärk.

2. Ilma et see piiraks andmekaitse-eeskirjade kohaldamist, võivad liikmesriigid lisada juhiloale andmekandja (mikrokiibi) niipea, kui komisjon on vastavalt artikli 9 lõikes 2 osutatud menetlusele kehtestanud I lisas osutatud mikrokiipi käsitlevad nõuded, mille eesmärk on muuta käesoleva direktiivi vähemolulisi sätteid direktiivi täiendades. Nende nõuetega nähakse ette EÜ tüübikinnitus, mis antakse ainult siis, kui suudetakse tõendada suutlikkust seista vastu andmete võltsimis- või muutmiskatsetele.

3. Mikrokiip sisaldab I lisas määratletud ühtlustatud juhiloa andmeid.

Pärast komisjoniga konsulteerimist võivad liikmesriigid salvestada mikrokiibile lisateavet, tingimusel et see ei takista mingil viisil käesoleva direktiivi rakendamist.

Komisjon võib vastavalt artikli 9 lõikes 2 osutatud menetlusele muuta I lisa hilisema koostalitlusvõime tagamiseks.

4. Komisjoni nõusolekul võivad liikmesriigid teha I lisas esitatud mudelisse juhilubade elektrooniliseks andmetöötluseks vajalikke korrektiive.

▼B

Artikkel 2

Vastastikune tunnustamine

1. Liikmesriikide väljastatud juhilubasid tunnustatakse vastastikku.

2. Kui sellise kehtiva riigisisese juhiloa omanik, mille suhtes ei kohaldata artikli 7 lõikes 2 esitatud halduskehtivuse perioode, asub elama muus kui juhiloa väljastanud liikmesriigis, võib vastuvõttev liikmesriik kohaldada juhiloa suhtes nimetatud artiklis esitatud halduskehtivuse perioode, uuendades juhiluba kahe aasta jooksul alates kuupäevast, mil juhiloa omanik asus alaliselt elama tema territooriumile.

Artikkel 3

Võltsimisvastased meetmed

1. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed juhilubade, sealhulgas enne käesoleva direktiivi jõustumist väljastatud juhiloamudelite võltsimisriski vältimiseks. Nad teatavad kõnealustest meetmetest komisjonile.

2. I lisas esitatud juhiloa valmistamiseks kasutatud materjal peab olema muudetud võltsimiskindlaks, kasutades komisjoni poolt kooskõlas artikli 9 lõikes 2 osutatud menetlusega sätestatavaid spetsifikatsioone, mille eesmärk on muuta käesoleva direktiivi vähemoluliste sätteid direktiivi täiendades. Liikmesriigid võivad kasutusele võtta täiendavaid turvaelemente.

3. Liikmesriigid tagavad, et hiljemalt 19. jaanuar 2033 kohaldamiskuupäevast vastavad kõik väljastatud või kasutusel olevad juhiload käesoleva direktiivi nõuetele.

Artikkel 4

Kategooriad, mõisted ja vanuse alampiirid

1. Artiklis 1 sätestatud juhiluba annab õiguse juhtida allpool määratletud kategooriate mootorsõidukeid. Juhiloa võib väljastada alates iga kategooria jaoks määratletud vanuse alampiirist. „Mootorsõiduk” on igasugune teel oma jõuallika abil iseliikuv sõiduk, välja arvatud rööbassõiduk.

2. Mopeedid

AM-kategooria

— Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/24/EÜ (kahe- või kolmerattaliste mootorsõidukite tüübikinnituse kohta) ([1]) artikli 1 lõike 2 punktis a määratletud kaherattalised või kolmerattalised sõidukid valmistajakiirusega kuni 45 km/h (välja arvatud sõidukid valmistajakiirusega kuni 25 km/h) ning direktiivi 2002/24/EÜ artikli 1 lõike 3 punktis a määratletud kerged neljarattalised sõidukid.

([1]) EÜT L 124, 9.5.2002, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 2005/30/EÜ (ELT L 106, 27.4.2005, lk 17).

▼B

— Vanuse alampiir AM-kategooria puhul on 16 aastat.

3. Mootorrattad (külghaagisega või ilma) ja traikid:

— *mootorratas* – direktiivi 2002/24/EÜ artikli 1 lõike 2 punktis b määratletud kaherattalised sõidukid (külghaagisega või ilma);

— *traik* – direktiivi 2002/24/EÜ artikli 1 lõike 2 punktis c määratletud kolme sümmeetriliselt paikneva rattaga sõiduk.

a) A1-kategooria:

— mootorrattad, mille silindrite töömaht ei ületa 125 cm^3, mille võimsus on kuni 11 kW ja mille võimsuse/massi suhe ei ületa 0,1 kW/kg;

— traikid, mille võimsus on kuni 15 kW;

— vanuse alampiir A1-kategooria puhul on 16 aastat;

b) A2-kategooria:

— mootorrattad, mille võimsus ei ületa 35 kW ja mille võimsuse/-massi suhe ei ületa 0,2 kW/kg ja mis ei ole ümber ehitatud sõidukist, mille võimsus on vähemalt kaks korda nii suur;

— vanuse alampiir A2-kategooria puhul on 18 aastat;

c) A-kategooria:

i) mootorrattad

— Vanuse alampiir A-kategooria puhul on 20 aastat. Selle kategooria mootorrataste juhtimise õiguse saamiseks nõutakse mootorrataste juhtimise kogemust vähemalt kahe aasta jooksul A2-kategooria sõiduki juhiloa alusel. Eelneva kogemuse nõudest võidakse loobuda, kui juhiloa taotleja on vähemalt 24-aastane.

ii) mootorrattad, mille võimsus ületab 15 kW

— Vanuse alampiir traikide puhul, mille võimsus ületab 15 kW, on 21 aastat.

4. Veokid:

— *veok* — mistahes mootorsõiduk, mida tavaliselt kasutatakse sõitjate ja kaupade vedamiseks teel või sõitjate ja kaupade vedamiseks kasutatavate sõidukite transportimiseks teel. See mõiste hõlmab trolle, s.t elektrikontaktliiniga ühendatud sõidukeid, mis ei ole rööbassõidukid. See mõiste ei hõlma põllumajandus- või metsatraktoreid;

▼B

— *põllumajandus- või metsatraktor* — igasugune ratastel või roomikutel liikuv mootorsõiduk, millel on vähemalt kaks telge ja mille tähtsaim omadus on veojõud ning mis on konkreetselt ette nähtud vedama, lükkama, kandma või kasutama teatavaid põllumajanduses või metsanduses kasutatavaid tööriistu, masinaid või haagiseid ja mille puhul on sõitjate või kaupade vedu teel või sõitjate või kaupade veoks kasutatavate sõidukite vedamine teel teisejärguline ülesanne;

a) B1-kategooria:

— direktiivi 2002/24/EÜ artikli 1 lõike 3 punktis b määratletud nelirattad;

— vanuse alampiir B1-kategooria puhul on 16 aastat;

— B1-kategooria on vabatahtlik; liikmesriikides, kus selle kategooria sõidukite juhiluba ei kehtestata, nõutakse selliste sõidukite juhtimiseks B-kategooria sõiduki juhiluba.

b) B-kategooria:

veokid, mille lubatud täismass ei ületa 3 500 kg ja mis on kavandatud ja valmistatud vedama lisaks juhile veel kuni kaheksat sõitjat; selle kategooria veokeid võib ühendada haagisega, mille lubatud täismass ei ületa 750 kg.

ilma et see piiraks asjaomaste sõidukite tüübikinnituse eeskirjade kohaldamist, võib selle kategooria veokeid ühendada haagisega, mille lubatud täismass ületab 750 kg, tingimusel et sellise autorongi lubatud täismass kokku ei ületa 4 250 kg. Kui selline autorong ületab 3 500 kg, nõuavad liikmesriigid vastavalt V lisa sätetele, et sellise ühendi juhtimise õigus saadakse pärast seda, kui:

— koolitus on läbi viidud või

— oskuste ja käitumise eksam on sooritatud.

Liikmesriigid võivad samuti nõuda nii koolituse läbimist kui ka oskuste ja käitumise eksami sooritamist.

Liikmesriigid teevad sellise autorongi juhtimise õiguse kohta juhiloale märke asjakohase ühenduse koodi abil.

Vanuse alampiir B-kategooria puhul on 18 aastat;

c) BE-kategooria:

— ilma et see piiraks asjaomaste sõidukite tüübikinnituse eeskirjade kohaldamist, on autorongide korral, mis koosnevad B-kategooria vedukist ning haagisest või poolhaagisest, kui haagise või poolhaagise lubatud täismass ei ületa 3500 kg;

— vanuse alampiir BE-kategooria puhul 18 aastat;

▼B

d) C1-kategooria:

muud kui D1- või D-kategooria veokid, mille lubatud täismass on üle 3 500 kg, kuid mitte üle 7 500 kg, ning mis on kavandatud ja valmistatud vedama lisaks juhile veel kuni kaheksat sõitjat; selle kategooria veokeid võib ühendada haagisega, mille lubatud täismass ei ületa 750 kg;

e) C1E-kategooria:

— ilma et see piiraks asjaomaste sõidukite tüübikinnituse eeskirjade kohaldamist, on autorongide korral, mis koosnevad C1-kategooria vedukist ning selle haagisest või poolhaagisest, mille lubatud täismass ületab 750 kg, tingimusel et veduki ja haagise või poolhaagise lubatud täismass kokku ei ületa 12 000 kg;

— ilma et see piiraks asjaomaste sõidukite tüübikinnituse eeskirjade kohaldamist, on autorongide korral, mis koosnevad B-kategooria vedukist ning selle haagisest või poolhaagisest, mille lubatud täismass ületab 3 500 kg, tingimusel et veduki ja haagise või poolhaagise lubatud täismass kokku ei ületa 12 000 kg;

— vanuse alampiir C1- ja C1E-kategooria puhul 18 aastat, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2003. aasta direktiivis 2003/59/EÜ (sõitjate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta) ([1]) esitatud selliste sõidukite juhtimist käsitlevate sätete kohaldamist;

f) C-kategooria:

muud kui D1- või D-kategooria veokid, mille lubatud täismass on üle 3500 kg ning mis on kavandatud ja valmistatud vedama lisaks juhile veel kuni kaheksat sõitjat; selle kategooria veokeid võib ühendada haagisega, mille lubatud täismass ei ületa 750 kg;

g) CE-kategooria:

— ilma et see piiraks asjaomaste sõidukite tüübikinnituse eeskirjade kohaldamist, on autorongide korral, mis koosnevad C-kategooria vedukist ja selle haagisest või poolhaagisest, mille lubatud täismass ületab 750 kg;

— vanuse alampiir C- ja CE-kategooria puhul 21 aastat, ilma et see piiraks direktiivis 2003/59/EÜ esitatud selliste sõidukite juhtimist käsitlevate sätete kohaldamist;

h) D1-kategooria:

veokid, mis on kavandatud ja valmistatud vedama lisaks juhile veel kuni 16 sõitjat ning mille pikkus ei ületa 8 m; selle kategooria veokeid võib ühendada haagisega, mille lubatud täismass ei ületa 750 kg;

([1]) ELT L 226, 10.9.2003, lk 4. Direktiivi on muudetud nõukogu direktiiviga 2004/66/EÜ (ELT L 168, 1.5.2004, lk 35).

▼B

i) D1E-kategooria:

— ilma et see piiraks asjaomaste sõidukite tüübikinnituse eeskirjade kohaldamist, on autorongi korral, mis koosnevad D1-kategooria vedukist ja selle haagisest, mille lubatud täismass on üle 750 kg;

— vanuse alampiir D1- ja D1E-kategooria puhul 21 aastat, ilma et see piiraks direktiivis 2003/59/EÜ esitatud selliste sõidukite juhtimist käsitlevate sätete kohaldamist;

j) D-kategooria:

veokeid, mis on kavandatud ja valmistatud vedama lisaks juhile rohkem kui kaheksat sõitjat, ja veokeid, mida võib juhtida D-kategooria sõidukite juhiloaga, võib ühendada haagisega, mille lubatud täismass ei ületa 750 kg;

k) DE-kategooria:

— ilma et see piiraks asjaomaste sõidukite tüübikinnituse eeskirjade kohaldamist, on autorongide korral, mis koosnevad D-kategooria vedukist ja selle haagisest, mille lubatud täismass on üle 750 kg;

— vanuse alampiir D- ja DE-kategooria puhul 24 aastat, ilma et see piiraks direktiivis 2003/59/EÜ esitatud selliste sõidukite juhtimist käsitlevate sätete kohaldamist.

5. Liikmesriigid võivad komisjoni nõusolekul käesoleva artikli kohaldamisalast välja jätta teatavad eri liiki mootorsõidukid, näiteks puuetega inimeste erisõidukid.

Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja jätta sõidukid, mida kasutatakse relva- ja tsiviilkaitsejõudude poolt või nende kontrolli all.

6. Liikmesriigid võivad juhiloa väljastamiseks vajalikku vanuse alampiiri tõsta või alandada järgmiselt:

a) AM-kategooria puhul alandada alampiiri kuni 14. eluaastani või tõsta kuni 18. eluaastani;

b) B1-kategooria puhul tõsta alampiiri kuni 18. eluaastani;

c) A1-kategooria puhul tõsta alampiiri kuni 17. või 18. eluaastani:

— kui A1-kategooria vanuse alampiiri ja A2-kategooria vanuse alampiiri vaheline erinevus on kaks aastat ning

— juhiloa taotleja suhtes kehtib nõue omada vähemalt kaheaastast A2-kategooria mootorrataste juhtimiskogemust, enne kui talle saab anda A-kategooria mootorrataste juhtimise õiguse, nagu on osutatud artikli 4 lõike 3 punkti c alapunktis i;

d) võib B- ja BE-kategooria puhul alandada alampiiri kuni 17. eluaastani.

▼B

Liikmesriigid võivad alandada alampiiri C-kategooria puhul 18. eluaastani ja D-kategooria puhul 21. eluaastani järgmiste sõidukite korral:

a) tuletõrjeteenistuste ning korrakaitseorganite kasutatavad sõidukid;

b) sõidukid, millega tehakse remondi või hoolduse eesmärgil teekatsetusi.

Lõigetes 2-4 esitatud alampiirist noorematele isikutele väljastatud juhiload kehtivad kuni juhiloa omaniku lõigetes 2-4 esitatud vanusesse jõudmiseni üksnes loa väljastanud liikmesriigi territooriumil.

Liikmesriigid võivad tunnustada lõigetes 2-4 esitatud vanuse alampiirist noorematele juhtidele väljastatud juhilubade kehtivust oma territooriumil.

Artikkel 5

Tingimused ja piirangud

1. Juhiloas märgitakse, millistel tingimustel loaomanik tohib sõidukit juhtida.

2. Kui liikumispuude tõttu on lubatud ainult teatavat liiki või kohandatud sõiduki juhtimine, tuleb artiklis 7 ettenähtud oskuste ja käitumise eksam sooritada sellisel sõidukil.

Artikkel 6

Juhtimisõiguse järkjärguline omandamine ja kategooriate vastavus

1. Juhiluba väljastatakse järgmistel tingimustel:

a) C1-, C-, D1- ja D-kategooria sõiduki juhiluba väljastatakse ainult nendele sõidukijuhtidele, kellel on juba õigus juhtida B-kategooria sõidukeid;

b) BE-, C1E-, CE, D1E- ja DE-kategooria sõiduki juhiluba väljastatakse ainult nendele sõidukijuhtidele, kellel on juba õigus juhtida vastavalt B-, C1-, C-, D1- ja D-kategooria sõidukeid.

2. Juhiloa kehtivus määratakse kindlaks järgmiselt:

a) C1E-, CE-, D1E- või DE-kategooriate juhiluba on kehtiv BE-kategooria autorongide jaoks;

b) CE-kategooria sõiduki juhiluba kehtib ka DE-kategooria puhul, kui juhiloa omanikul on õigus juhtida D-kategooria sõidukeid;

c) CE- ja DE-kategooriate sõiduki juhiluba kehtib ka vastavalt C1E- ja D1E-kategooriate autorongide jaoks;

▼B

d) mis tahes kategooria sõiduki juhiluba kehtib ka AM-kategooria jaoks. Oma territooriumil väljastatud juhilubade puhul võivad liikmesriigid AM-kategooria puhul piirata vastavuse A1-, A2- ja A-kategooriale, kui kõnealune liikmesriik kehtestab AM-kategooria sõiduki juhiloa saamise tingimuseks praktilise eksami sooritamise;

e) A2-kategooria sõiduki juhiluba kehtib ka A1-kategooria jaoks;

f) A-, B-, C- ja D-kategooriate sõiduki juhiluba kehtib ka vastavalt A1-, A2-, B1-, C1- ja D1- kategooriate jaoks.

3. Liikmesriigid võivad oma territooriumil lubada järgmisi vastavusi:

a) traikide jaoks B-kategooria sõiduki juhiluba; kui traiki võimsus ületab 15 kW, peab B-kategooria sõiduki juhiloa omanik olema vähemalt 21-aastane;

b) A1-kategooria mootorrataste jaoks B-kategooria sõiduki juhiluba.

Kuna see lõige kehtib ainult liikmesriikide oma territooriumil, ei osuta liikmesriigid juhiloal selle omaniku õigusele juhtida neid sõidukeid.

4. Liikmesriigid võivad pärast komisjoniga konsulteerimist lubada oma territooriumil juhtida:

a) D1-kategooria sõidukeid, mille lubatud täismass on 3 500 kg (võtmata arvesse puuetega sõitjate veoks ettenähtud spetsiaalseid seadmeid), kui loaomanik on üle 21 aasta vana ja tal on vähemalt kaks aastat olnud B-kategooria sõiduki juhiluba, tingimusel et neid sõidukeid kasutavad mittetulunduslikud asutused ühiskondlikel eesmärkidel ning sõidukijuht osutab teenuseid vabatahtlikult;

b) sõidukeid, mille lubatud täismass ületab 3500 kg, kui loaomanik on üle 21 aasta vana ja tal on vähemalt kaks aastat olnud B-kategooria sõiduki juhiluba, tingimusel et sõidukid on peamiselt ette nähtud koolitus- või vaba aja veetmise piirkonnas kohapeal kasutamiseks ning neid kasutavad mittetulunduslikud asutused ühiskondlikel eesmärkidel ja neid on muudetud nii, et neid ei saa kasutada rohkem kui üheksa inimese või muude kui nende kasutuse seisukohast tingimata vajalike kaupade veoks.

Artikkel 7

Juhiloa väljaandmine, kehtivus ja uuendamine

1. Juhiluba väljastatakse ainult neile taotlejatele:

a) kes on sooritanud oskuste ja käitumise eksami ja teooriaeksami ning kelle tervislik seisund vastab nõuetele II ja III lisa sätete kohaselt;

▼B

b) kes on sooritanud üksnes AM-kategooria teooriaeksami — liikmesriigid võivad taotlejatelt nõuda oskuste ja käitumise eksami sooritamist ja arstliku läbivaatuse tegemist.

Selle kategooria kolm- ja neliratаste puhul võivad liikmesriigid kehtestada eraldi oskuste ja käitumise eksami. AM-kategooria sõidukite eristamiseks võib juhiloale kanda siseriikliku koodi;

c) kes on A2- või A-kategooria puhul, tingimusel et neil on vähemalt kahe aastane vastavalt A1- või A2-kategooria mootorrataste juhtimise kogemus, nad on sooritanud ainult oskuste ja käitumise eksami või läbinud VI lisas esitatud koolituse;

d) kes on läbinud koolituse või sooritanud oskuste ja käitumise eksami või kes on B-kategooria puhul läbinud koolituse või sooritanud V lisas esitatud oskuste ja käitumise eksami artikli 4 lõike 4 punkti b teises lõigus määratletud autorongi juhtimiseks;

e) kelle alaline elukoht on juhiloa väljastava liikmesriigi territooriumil või kes suudab tõendada, et ta on seal õppinud vähemalt kuus kuud.

2. a) Liikmesriikide poolt alates 19. jaanuar 2013 väljastatud AM-, A1-, A2-, A-, B-, B1- ja BE-kategooria sõiduki juhilubade halduskehtivus on 10 aastat.

Liikmesriik võib väljastada selliseid juhilubasid halduskehtivusega kuni 15 aastat.

b) Liikmesriikide poolt alates 19. jaanuar 2013 väljastatud C-, CE-C1-, C1E-, D-, DE-, D1- ja D1E-kategooria sõiduki juhilubade halduskehtivus on 5 aastat.

c) Juhiloa uuendamisega võib kaasneda uue halduskehtivuse perioodi algus teise kategooria või teiste kategooriate jaoks, millesse kuuluvaid sõidukeid on juhiloa omanikul õigus juhtida, kui see on kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud tingimustega.

d) Artiklis 1 ettenähtud mikrokiibi olemasolu ei ole juhiloa kehtivuse eeldus. Mikrokiibi kadumine, loetamatuks või mis tahes muul viisil kasutuskõlbmatuks muutumine ei mõjuta dokumendi kehtivust.

3. Juhiloa uuendamisel halduskehtivuse lõppemise tõttu kohaldatakse järgmisi nõudeid:

a) C-, CE-, C1-, C1E-, D-, DE-, D1- ja D1E- kategooria sõiduki juhilubade puhul on III lisas ettenähtud juhtimiseks vajaliku füüsilise ja vaimse sobivuse miinimumnõuded jätkuvalt täidetud; ja

b) taotleja alaline elukoht on juhiloa väljastava liikmesriigi territooriumil või taotleja peab tõendama, et ta on seal õppinud vähemalt kuus kuud.

▼B

Liikmesriigid võivad A-, A1-, A2-, AM, B-, B1- ja BE-kategooria sõiduki juhilubade pikendamisel nõuda III lisas ettenähtud juhtimiseks vajaliku füüsilise ja vaimse sobivuse miinimumnõuetel põhineva eksami sooritamist.

Liikmesriigid võivad piirata algajatele juhtidele väljastatud mis tahes kategooria sõiduki juhilubade halduskehtivust, nagu see on sätestatud lõikes 2, kohaldamaks selliste juhtide suhtes konkreetseid meetmeid, mille eesmärk on liiklusohutuse parandamine.

Liikmesriigid võivad piirata algajatele juhtidele väljastatud C- ja D-kategooria sõiduki juhilubade halduskehtivust kolmele aastale, kohaldamaks selliste juhtide suhtes konkreetseid meetmeid, et parandada nende liiklusohutust.

Liikmesriigid võivad piirata mis tahes kategooria sõidukite konkreetsete juhilubade halduskehtivust, nagu see on sätestatud lõikes 2, kui peetakse vajalikuks kohaldada suurema sagedusega arstlikke läbivaatusi või muid konkreetseid meetmeid, nt liikluseeskirjade rikkujate suhtes kohaldatavaid piiranguid.

Liikmesriigid võivad lühendada oma territooriumil elavate üle 50-aastaste sõidukijuhtide juhilubade halduskehtivust, nagu see on sätestatud lõikes 2, et kohaldada suurema sagedusega arstlikke läbivaatusi või muid konkreetseid meetmeid, nt täiendkursusi. Lühendatud halduskehtivust võib kohaldada ainult juhiloa uuendamisel.

4. Ilma et see piiraks kriminaalõiguse ja korrakaitse alaste siseriiklike õigusaktide kohaldamist, võivad liikmesriigid pärast komisjoniga konsulteerimist kohaldada juhilubade väljastamise suhtes oma siseriiklikke eeskirju, mis vastavad muudele kui käesolevas direktiivis nimetatud tingimustele.

5. a) Igal isikul võib olla ainult üks juhiluba;

b) Liikmesriik keeldub juhiloa väljastamisest, kui ta teeb kindlaks, et taotleja juba omab juhiluba;

c) Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed vastavalt punktile b. Juhiloa väljastamise, asendamise, uuendamise või vahetamisega seotud vajalikud meetmed hõlmavad kindlakstegemist teiste liikmesriikide kaudu, kui on alust kahtlustada, et taotleja juba omab teist juhiluba;

d) Punkti b kohaste kontrollide hõlbustamiseks kasutavad liikmesriigid loodavat ELi juhilubade võrgustikku.

Ilma et see piiraks artikli 2 kohaldamist, võtavad juhiloa väljastavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed tagamaks, et taotleja täidab käesoleva artikli lõikes 1 osutatud nõudeid, ning kohaldavad juhtimisõiguse tühistamisel või äravõtmisel siseriiklikke sätteid, kui tehakse kindlaks, et luba on välja antud ilma, et nõuded oleks täidetud.

▼B

Artikkel 8

Teaduse ja tehnika arenguga kohandamine

Muudatused, mis on vajalikud I–VI lisa kohandamiseks teaduse ja tehnika arenguga, võetakse vastu artikli 9 lõikes 2 osutatud korras.

Artikkel 9

Komitee

1. Komisjoni abistab juhilubade komitee.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikli 5a lõikeid 1 kuni 4 ja artiklit 7, võttes arvesse selle otsuse artikli 8 sätteid.

Artikkel 10

Eksamineerijad

Käesoleva direktiivi jõustumisest peavad sõidueksami vastuvõtjad vastama IV lisas esitatud miinimumnõuetele.

Enne 19. jaanuar 2013 sõidueksami vastuvõtjatena juba töötavad isikud peavad ainult tõendama oma kvalifikatsiooninõuete täitmist ning osalema korrapäraselt koolitustel.

Artikkel 11

Juhilubade väljavahetamist, äravõtmist, asendamist ja tunnustamist käsitlevad eri sätted

1. Kui ühe liikmesriigi väljastatud kehtiva riigisisese juhiloa omanik on asunud alaliselt elama teises liikmesriigis, võib ta taotleda juhiloa vahetamist samaväärse juhiloa vastu. Luba vahetav liikmesriik peab kontrollima, millise kategooria jaoks esitatud juhiluba veel kehtib.

2. Kui kriminaalõiguse ja korrakaitsealaste õigusaktide territoriaalsuse põhimõttest ei tulene teisiti, võib teises liikmesriigis väljastatud juhiloa omaniku alalise elukoha liikmesriik tema suhtes kohaldada sõidukijuhtimise õiguse piiramist, peatamist, äravõtmist või tühistamist käsitlevaid siseriiklikke sätteid ja vajaduse korral selleks juhiloa välja vahetada.

3. Juhiluba välja vahetav liikmesriik tagastab endise juhiloa selle väljastanud liikmesriigile ja põhjendab oma tegu.

4. Liikmesriik keeldub juhiloa väljastamisest taotlejale, kelle juhiluba on teises liikmesriigis piiratud, peatatud või ära võetud.

▼B

Liikmesriik keeldub tunnustamast ükskõik millise teises liikmesriigis väljastatud juhiloa kehtivust sellise isiku puhul, kelle juhiluba on nimetatud teise liikmesriigi territooriumil piiratud, peatatud või ära võetud.

Liikmesriik võib keelduda juhiloa väljastamisest ka taotlejale, kelle juhiluba on teises liikmesriigis kehtetuks tunnistatud.

5. Kaotatud või varastatud juhiloa asendavad ainult loaomaniku alalise elukoha liikmesriigi pädevad asutused; need asutused asendavad juhiloa olemasoleva teabe või vajaduse korral algse juhiloa väljastanud liikmesriigi pädevate asutuste tõenduse alusel.

6. Kui liikmesriik vahetab kolmanda riigi väljastatud juhiloa ühenduse mudeljuhiloa vastu, tehakse sellise vahetuse kohta märge ühenduse mudeljuhiloal, samuti juhiloa võimalikud hilisemad uuendused või asendused.

Selline vahetamine võib toimuda üksnes juhul, kui kolmanda riigi väljastatud juhiluba loovutatakse vahetust sooritava liikmesriigi pädevatele asutustele. Kui selle juhiloa omanik asub alaliselt elama teises liikmesriigis, ei pea kõnealune liikmesriik kohaldama artiklis 2 sätestatud vastastikuse tunnustamise põhimõtet.

Artikkel 12

Alaline elukoht

Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab „alaline elukoht” kohta, kus isik tavaliselt elab iga kalendriaasta jooksul vähemalt 185 päeva seoses isiklike ja tööalaste sidemetega või, kui tööalased sidemed puuduvad, seoses isiklike sidemetega, millest ilmneb nimetatud isiku märkimisväärne seos tema elukohaga.

Kui isiku tööalased ja isiklikud sidemed on eri kohtades ja ta elab seetõttu järgemööda kahes või enamas liikmesriigis asuvates eri kohtades, loetakse tema alaliseks elukohaks tema isiklike sidemetega seotud kohta, kui ta sinna korrapäraselt tagasi pöördub. Viimati nimetatud tingimus ei pea olema täidetud, kui isik elab liikmesriigis kindla kestusega ülesande täitmiseks. Koolis või ülikoolis õppimine ei tähenda alalise elukoha muutust.

Artikkel 13

Ühenduse ja kolmandate riikide juhiloamudelite vastavus

1. Komisjoni nõusolekul kehtestavad liikmesriigid enne käesoleva direktiivi rakendamist väljastatud juhilubade ja artiklis 4 määratletud kategooriate vastavuse.

Pärast komisjoniga konsulteerimist võivad liikmesriigid teha oma siseriiklikesse õigusaktidesse artikli 11 lõigete 4, 5 ja 6 sätete rakendamiseks vajalikke korrektiive.

▼B

2. Enne 19. jaanuar 2013 antud mis tahes juhtimisõigust ei võeta ära ning nende suhtes ei kohaldata kuidagi käesoleva direktiivi sätteid.

Artikkel 14

Läbivaatamine

Komisjon esitab aruande käesoleva direktiivi rakendamise, sealhulgas direktiivi rakendamisest liiklusohutusele avaldunud mõju kohta mitte varem 19. jaanuar 2018.

Artikkel 15

Vastastikune abi

Liikmesriigid abistavad üksteist käesoleva direktiivi rakendamisel ja vahetavad teavet nende juhilubade kohta, mille nad on väljastanud, välja vahetanud, asendanud, uuendanud või ära võtnud. Liikmesriigid kasutavad selleks loodavat ELi juhilubade võrgustikku.

Artikkel 16

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad hiljemalt 19. jaanuar 2011artikli 1 lõike 1, artikli 3, artikli 4 lõigete 1, 2 ja 3 ning lõike 4 punktide b-k, artikli 6 lõike 1, lõike 2 punktide a, c, d ja e, artikli 7 lõike 1 punktide b, c ja d ning lõigete 2, 3 ja 5, artikli 8, artikli 10, artikli 13, artikli 14, artikli 15, I lisa punkti 2, II lisa A1-, A2- ja A-kategooriat käsitleva punkti 5.2 ja IV, V ja VI lisa järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid. Nad edastavad kõnealuste sätete teksti viivitamata komisjonile.

2. Liikmesriigid kohaldavad neid sätteid alates 19. jaanuar 2013.

3. Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Liikmesriigid lisavad ka märke selle kohta, et kehtivate õigusnormide viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele tõlgendatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi ja sõnastuse näevad ette liikmesriigid.

4. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 17

Kehtetukstunnistamine

Direktiiv 91/439/EMÜ tunnistatakse kehtetuks alates 19. jaanuar 2013, ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi seoses VII lisa B osas osutatud tähtpäevadega, mis puudutavad direktiivi ülevõtmist siseriiklikku õigusesse.

▼B

Direktiivi 91/439/EMÜ artikli 2 lõige 4 tunnistatakse kehtetuks 19. jaanuar 2007.

Viiteid kehtetukstunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ja neid tuleks lugeda vastavalt VIII lisas toodud vastavustabelile.

Artikkel 18

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Artikli 2 lõiget 1, artiklit 5, artikli 6 lõike 2 punkti b, artikli 7 lõike 1 punkti a, artiklit 9, artikli 11 lõikeid 1, 3, 4, 5 ja 6, artiklit 12 ning I, II ja III lisa kohaldatakse alates 19. jaanuar 2009.

Artikkel 19

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

▼B

I LISA

▼M2

SÄTTED EUROOPA LIIDU JUHILOAMUDELI KOHTA

▼B

1. ►M2 Euroopa Liidu juhiloamudeli ◄ kaardi füüsilised omadused vastavad ISO 7810 ja ISO 7816-1 standarditele.

   Kaart valmistatakse polükarbonaadist.

   Meetodid, millega kontrollitakse juhilubade omadusi, et kinnitada nende vastavust rahvusvahelisele standardile, vastavad ISO 10373 standardile.

2. Juhilubade füüsiline turvalisus

   Juhilubade füüsilist turvalisust ohustavad:

   — võltskaartide valmistamine: luuakse asjakohase dokumendiga väga sarnane uus kaart kas täiesti iseseisva objektina või originaaldokumenti kopeerides;

   — oluline muutmine: muudetakse originaaldokumendi olemust, näiteks mõnesid sellele trükitud andmeid.

   Üldine turvalisus sõltub süsteemist tervikuna, mis hõlmab taotlusmenetlust, andmete edastamist, kaardi valmistamiseks kasutatud materjali, trükitehnikat, minimaalset hulka erinevaid turvaelemente ja isikustamisprotsessi.

   a) Juhilubade materjal muudetakse võltsimiskindlaks järgmiste tehnikate abil (kohustuslikud turvaelemendid):

      — kaardi materjal on UV-kindel;

      — taustaturvamuster, mis on tänu mitmevärvilise turvalise trükivärviga iiristrüki ning positiivse ja negatiivse giljošštrüki kasutamisele kaitstud võltsimise eest skaneerimise, trükkimise või kopeerimise teel. Muster ei moodustu põhivärvidest (CMYK: tsüaan, magenta, kollane, must), sellel peab olema vähemalt kahevärviline kompleksne struktuur ja mikrokiri;

      — optiliselt muutuvad kujundid, mis pakuvad asjakohast kaitset kopeerimise ja foto võltsimise vastu;

      — lasergraveerimine;

      — foto jaoks ettenähtud alal peaksid taustaturvamuster ja foto vähemalt selle serval kattuma (hajuv muster).

   b) Lisaks sellele muudetakse juhilubade materjal võltsimiskindlaks, kasutades vähemalt kolme järgnevat tehnikat (täiendavad turvaelemendid):

      — värvimuutvad tindid*,

      — termokromaatiline värv*,

      — spetsiaalsed hologrammid*,

▼B

— muutuvad laserkujundid*,

— nähtav ja läbipaistev ultravioletne fluorestseeriv värv,

— pärlmuttertrükivärv,

— digitaalne vesimärk taustal,

— infrapunased või fosforestseeruvad värvised,

— kombitavad märgid, sümbolid või mustrid*.

c) Liikmesriigid võivad kasutusele võtta täiendavaid turvaelemente. Üldiselt tuleks eelistada tärniga märgitud tehnikaid, kuna need võimaldavad õiguskaitseametnikel kontrollida kaardi ehtsust erivahenditeta.

3. Juhiloal on kaks külge.

Esiküljel on:

a) suures kirjas sõna „juhiluba” loa välja andnud liikmesriigi keeles või keeltes;

b) juhiloa väljaandnud liikmesriigi nimi (ei ole kohustuslik);

▼M2

c) juhiloa välja andnud liikmesriigi tunnusmärk negatiivina sinises ristkülikus ja ümbritsetuna kaheteistkümnest kollasest tähest; tunnusmärgid on järgmised:

B: Belgia

BG: Bulgaaria

CZ: Tšehhi Vabariik

DK: Taani

D: Saksamaa

EST: Eesti

GR: Kreeka

E: Hispaania

F: Prantsusmaa

▼M4

HR: Horvaatia

▼M2

IRL: Iirimaa

I: Itaalia

CY: Küpros

LV: Läti

LT: Leedu

L: Luksemburg

H: Ungari

M: Malta

NL: Madalmaad

A: Austria

▼M2

PL: Poola

P: Portugal

RO: Rumeenia

SLO: Sloveenia

SK: Slovakkia

FIN: Soome

S: Rootsi

UK: Ühendkuningriik;

▼B

d) teave väljaantud juhiloa kohta järgmiste nummerdatud andmetega:

1. kaardi omaniku perekonnanimi;

2. loaomaniku eesnimi (eesnimed);

3. sünniaeg ja -koht;

4. a) juhiloa väljaandmise kuupäev;

b) juhiloa kehtivuse lõppkuupäev või kriips, kui vastavalt artikli 7 lõike 2 punktile c ei ole juhiloa kehtivusaega piiratud;

c) loa välja andnud asutuse nimi (võib olla trükitud tagaküljele);

d) haldusotstarbeline number, mis ei ole rubriigis 5 näidatud number (vabatahtlik);

5. juhiloa number;

6. juhiloa omaniku foto;

7. juhiloa omaniku allkiri;

8. alaline elukoht või postiaadress (vabatahtlik);

9. sõiduki(te) kategooria, mida juhiloa omanikul on lubatud juhtida (riigisisesed kategooriad trükitakse teistsuguses kirjas kui ühtlustatud kategooriad);

▼M2

e) sõnad „Euroopa Liidu mudel” loa välja andnud liikmesriigi keel(t)es ning sõna „juhiluba” muudes Euroopa Liidu keeltes roosas trükis juhiloa taustana:

Свидетелство за управление на МПС

Permiso de Conducción

Řidičský průkaz

Kørekort

Führerschein

Juhiluba

Άδεια Οδήγησης

Driving Licence

Permis de conduire

▼M2

Ceadúas Tiomána

▼M4

Vozačka dozvola

▼M2

Patente di guida

Vadītāja apliecība

Vairuotojo pažymėjimas

Vezetői engedély

Liċenzja tas-Sewqan

Rijbewijs

Prawo Jazdy

Carta de Condução

Permis de conducere

Vodičský preukaz

Vozniško dovoljenje

Ajokortti

Körkort;

▼B

f) Viitevärvid:

— sinine: Pantone Reflex Blue,

— kollane: Pantone Yellow.

Tagaküljel on:

a) 9. sõiduki(te) kategooria, mida loaomanikul on lubatud juhtida (riigisisesed kategooriad trükitakse teistsuguses kirjas kui ühtlustatud kategooriad);

▼M2

10. iga kategooria jaoks loa esmakordse väljaandmise kuupäev (see kuupäev tuleb loa edaspidise asendamise või vahetamise korral uuel juhiloal uuesti esitada); kuupäeva andmeväli koosneb kahest numbrist järgmises järjestuses: päev.kuu.aasta (PP.KK.AA);

11. iga kategooria kehtivuse lõppkuupäev; kuupäeva andmeväli koosneb kahest numbrist järgmises järjestuses: päev.kuu.aasta (PP.KK.AA);

▼M7

12. lsateave/piirang(ud) koodina vastava kategooria juures.

Koodid on järgmised:

— koodid 01–99: Euroopa Liidu ühtlustatud koodid

JUHT (Meditsiinilised näidustused)

01. Nägemist korrigeerivad ja/või kaitsvad vahendid

01.01. Prillid

01.02. Kontaktläätsed

01.05. Päikesevari

01.06. Prillid või kontaktläätsed

01.07. Spetsiifiline optiline abivahend

▼**M7**

02. Kuuldeaparaat/suhtlemise abivahend

03. Protees/ortoos

03.01. Käeprotees/-ortoos

03.02. Jalaprotees/-ortoos

SÕIDUKI ÜMBERSEADISTUSED

10. Ümberseadistatud käigukast

10.02. Automaatne käiguvahetus

10.04. Ümberseadistatud käigukang

15. Ümberseadistatud sidur

15.01. Ümberseadistatud siduripedaal

15.02. Käsisidur

15.03. Automaatsidur

15.04. Siduripedaali lukustumise või rakendumise vältimise seade

20. Ümberseadistatud pidurisüsteem

20.01. Ümberseadistatud piduripedaal

20.03. Vasakule jalale ümberseadistatud piduripedaal

20.04. Liugmehhanismiga piduripedaal

20.05. Kallutatav piduripedaal

20.06. Käsisõidupidur

20.07. Sõidupidur maksimumjõuga … N ([1]) (nt: 20.07(300N))

20.09. Ümberseadistatud seisupidur

20.12. Piduripedaali lukustumise või rakendumise vältimise seade

20.13. Põlvega juhitav pidur

20.14. Abiseadmega pidurisüsteem

25. Ümberseadistatud aktseleraatorsüsteem

25.01. Ümberseadistatud gaasipedaal

25.03. Kallutatav gaasipedaal

25.04. Käsigaas

([1]) See jõud näitab juhi suutlikkust süsteemi käitada.

▼**M7**

25.05. Põlvega juhitav gaasihoob

25.06. Abiseadmega gaasihoob

25.08. Vasakul asuv gaasipedaal

25.09. Gaasipedaali lukustumise või rakendumise vältimise seade

31. Ümberseadistatud pedaalid ja pedaalikaitseseadmed

31.01. Lisapedaalikomplekt

31.02. Pedaalid samal (või peaaegu samal) tasapinnal

31.03. Gaasi- ja piduripedaali lukustumise või rakendumise vältimise seade juhuks, kui pedaale ei juhita jalaga

31.04. Tõstetud põrand

32. Ühendatud sõidupiduri- ja käsigaasisüsteem

32.01. Ühe käega juhitav ühendatud sõidupiduri- ja käsigaasisüsteem

32.02. Abiseadmega juhitav ühendatud sõidupiduri- ja käsigaasisüsteem

33. Ühendatud sõidupiduri-, käsigaasi- ja juhtimissüsteem

33.01. Ühe käega abiseadme abil juhitav ühendatud sõidupiduri-, käsigaasi- ja juhtimissüsteem

33.02. Kahe käega abiseadme abil juhitav ühendatud sõidupiduri-, käsigaasi- ja juhtimissüsteem

35. Ümberseadistatud juhtimisseadmed (tulelülitid, klaasipuhasti, helisignaal, suunatuled jms)

35.02. Juhtimisseadme käsitsemine käsi rooliseadmelt eemaldamata

35.03. Juhtimisseadme käsitsemine vasaku käega käsi rooliseadmelt eemaldamata

35.04. Juhtimisseadme käsitsemine parema käega käsi rooliseadmelt eemaldamata

35.05. Juhtimisseadme käsitsemine käsi rooliseadmelt ning gaasi- ja pidurimehhanismilt eemaldamata

40. Ümberseadistatud juhtimisseadmed

40.01. Tavajuhtimisseade maksimumjõuga … N ([1]) (nt: 40.01(140N))

([1]) See jõud näitab juhi suutlikkust süsteemi käitada.

▼M7

40.05. Ümberseadistatud rooliratas (suurendatud/jämedama segmendiga rooliratas, väiksema läbimõõduga rooliratas vms)

40.06. Kohandatud asendis rooliratas

40.09. Jalgadega juhtimine

40.11. Rooliratta külge kinnitatav abiseade

40.14. Ühe käega juhitav kohandatud asendis alternatiivjuhtimisseade

40.15. Kahe käega juhitav kohandatud asendis alternatiivjuhtimisseade

42. Ümberseadistatud külg-/tahavaatepeeglid

42.01. Kohandatud tahavaatepeegel

42.03. Salongis asuv täiendav külgpeegel

42.05. Peegel pimeala nägemiseks

43. Juhi istumisasend

43.01. Juhiistme kõrgus normaalnähtavuse tagamiseks normaalkaugusel roolirattast ja pedaalidest

43.02. Kehakujule kohandatud juhiiste

43.03. Küljetoega juhiiste stabiilse asendi tagamiseks

43.04. Käetoega juhiiste

43.06. Kohandatud turvavöö

43.07. Turvavöö stabiilse asendi tagamiseks

44. Mootorratta ümberseadistused (alamkoodi kasutamine kohustuslik)

44.01. Eraldi käsitsetav pidur

44.02. Ümberseadistatud esirattapidur

44.03. Ümberseadistatud tagarattapidur

44.04. Ümberseadistatud gaasirull

44.08. Istmekõrgus, mis võimaldab juhil istuvas asendis kaks jalga korraga teele asetada ning hoida mootorratast peatudes ja seistes tasakaalus.

44.09. Esirattapidur maksimumjõuga … N ([1]) (nt: 44.09(140N))

([1]) See jõud näitab juhi suutlikkust süsteemi käitada.

▼M7

44.10. Tagarattapidur maksimumjõuga … N ([1]) (nt: 44.10(240 N))

44.11. Ümberseadistatud jalatugi

44.12. Ümberseadistatud käepide

45. Üksnes külghaagisega mootorratas

46. Üksnes kolmrattad

47. Üksnes enama kui kahe rattaga sõidukid, mida juht ei pea hoidma tasakaalus käivitamise, seiskamise ega seisu ajal

50. Üksnes konkreetne sõiduk/VIN-kood (valmistajatehase tähis)

koodidega 01–44 koos kasutatavad täpsustavad tähed:

a vasakul

b paremal

c käelaba

d jalg

e keskosa

f käsi

g põial

PIIRATUD KASUTUSEGA KOODID

61. Sõit üksnes päevaajal (nt: üks tund pärast päikesetõusu ja üks tund enne päikeseloojangut)

62. Sõit üksnes … km raadiuses loaomaniku elukohast või üksnes linna/piirkonna piires

63. Sõit ilma kaassõitjata

64. Sõit üksnes kiirusel kuni … km/h

65. Juhtimine lubatud üksnes vähemalt sama kategooria juhiluba omava isiku saatel

66. Ilma haagiseta

67. Kiirteel sõitmine keelatud

68. Alkoholi tarbimine keelatud

69. Lubatud juhtida üksnes standardile EN 50436 vastava alkolukuga varustatud sõidukit Kehtivuse lõppkuupäeva märkimine vabatahtlik (nt: „69” või „69(1.1.2016)”)

HALDUSKÜSIMUSED

70. Vahetatud juhiluba nr …, väljaandja … (kolmanda riigi puhul EU/UN tähis; nt: 70.0123456789.NL)

([1]) See jõud näitab juhi suutlikkust süsteemi käitada.

▼M7

71. Juhiloa nr … duplikaat (kolmanda riigi puhul EU/tähis; nt: 71.987654321.HR)

73. Üksnes B-kategooriasse kuuluvad neliratta-tüüpi mootorsõidukid (B1)

78. Üksnes automaatkäiguvahetusega sõidukid

79. […] Üksnes sõidukid, mis käesoleva direktiivi artikli 13 kohaldamisel vastavad sulgudes toodud näitajatele.

79.01. Üksnes kaherattalised sõidukid (külghaagisega või ilma)

79.02. Üksnes AM-kategooriasse kuuluvad kolmerattalised või kerged neliratta-tüüpi sõidukid

79.03. Üksnes kolmrattad

79.04. Üksnes kolmrattad koos haagisega, mille lubatud täismass ei ületa 750 kg

79.05. A1-kategooria mootorrattad, mille võimsuse ja massi suhe ei ületa 0,1 kW/kg

79.06. BE-kategooria sõidukid, kui haagise lubatud täismass ületab 3 500 kg

80. Üksnes A-kategooria kolmratta juhiloa omanikud, kes on alla 24aastased

81. Üksnes A-kategooria kaherattalise mootorsõiduki juhiloa omanikud, kes on alla 21aastased

95. Kutseoskuse tunnistust omav juht, kes vastab direktiivis 2003/59/EÜ sätestatud kutseoskuste nõuetele kuni … (nt: 95(1.1.12))

96. B-kategooria sõidukid koos haagisega, mille lubatud täismass ületab 750 kg, kui sellise autorongi lubatud täismass kokku ületab 3 500 kg, kuid ei ületa 4 250 kg

97. Ei ole õigust juhtida nõukogu määruse (EMÜ) nr 3821/85 reguleerimisalasse kuuluvat C1-kategooria sõidukit ([1]).

— kood 100 ja sellele järgnevad koodid: riigisisesed koodid, mis kehtivad ainult juhiloa väljastanud liikmesriigi territooriumil.

Kui kood kehtib kõigi kategooriate suhtes, mille jaoks luba on välja antud, võib selle trükkida 9., 10. ja 11. veergu;

▼B

13. ruum juhiloa haldamiseks vajaliku informatsiooni jaoks, mida loa välja andnud liikmesriik võib sinna kanda, rakendades käesoleva lisa 4. jao punkti a;

([1]) Nõukogu määrus (EMÜ) nr 3821/85, 20. detsember 1985, autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta (EÜT L 370, 31.12.1985, lk 8).

▼B

14. ruum juhiloa haldamiseks vajaliku või liiklusohutusega seotud teabe jaoks, mida loa välja andnud liikmesriik võib sinna kanda (vabatahtlik). Kui teave on seotud mõne käesolevas lisas määratletud rubriigiga, peaks sellele eelnema kõnealuse rubriigi number.

    Kirjalikul erikokkuleppel loaomanikuga võib siia kanda ka teabe, mis ei ole seotud juhiloa haldamise ega liiklusohutusega; sellise teabe lisamine ei mõjuta mingil moel mudeli kasutamist juhiloana;

▼M2

b) selgitus juhiloa esi- ja tagaküljel olevate järgmiste nummerdatud kirjete kohta: 1, 2, 3, lahtri 4 punktid a, b ja c ning lahtrid 5, 10, 11 ja 12.

▼M4

Kui liikmesriik soovib teha kandeid riigikeeles, mis ei ole bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi või ungari keel, siis koostab ta juhiloa kahes keeles, kasutades üht eespool nimetatud keeltest, ilma et see piiraks muude käesoleva lisa sätete kohaldamist;

▼B

c) ►M2 Euroopa Liidu juhiloamudelil ◄ jäetakse ruumi mikrokiibi või samalaadse elektroonikaseadme võimalikuks kasutuselevõtuks.

4. Erisätted

a) Kui liikmesriigi poolt käesoleva lisa kohaselt välja antud juhiloa omaniku alaline elukoht on teises liikmesriigis, võib nimetatud liikmesriik kanda juhiloale selle haldamiseks vajaliku teabe, tingimusel et ta kannab seda tüüpi teabe ka enda välja antud juhilubadele ja et loal on selleks piisavalt ruumi.

b) Liikmesriigid võivad pärast komisjoniga konsulteerimist lisada värve või märgistusi, näiteks vöötkoode või riiklikke sümboleid, ilma et see piiraks käesoleva lisa muude sätete kohaldamist.

    Juhilubade vastastikuseks tunnustamiseks ei või vöötkood sisaldada muud teavet peale selle, mis juhiloal juba olemas on või mis on vajalik loa väljaandmiseks.

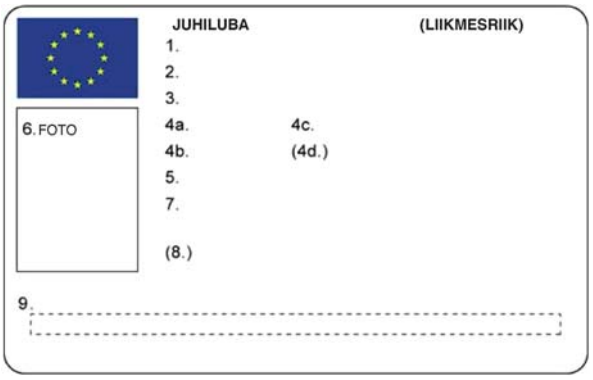
▼M2

c) Juhiloa esi-j a tagaküljel sisalduv teave peab olema selgesti loetav ning juhiloa tagaküljel lahtrites 9–12 on tähtede minimaalne kõrgus 5 punkti.

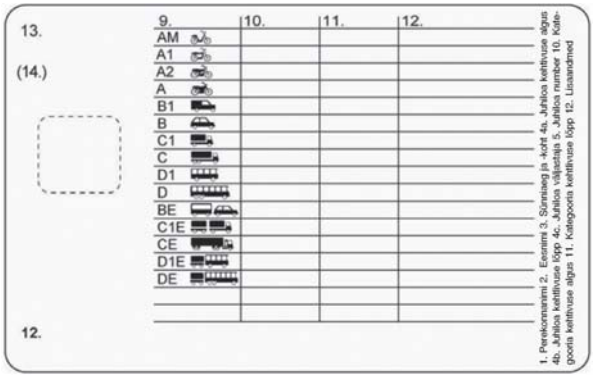
▼**M2**

EUROOPA LIIDU JUHILOAMUDEL

Esikülg

Tagakülg

_____

▼B

II LISA

I SÕIDUEKSAMI MIINIMUMNÕUDED

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juhiloa taotlejatel oleks veoki juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused ja käitumine. Selleks kehtestatud eksamid peavad koosnema:

— teooriaeksamist ning seejärel

— oskuste ja käitumise eksamist.

Allpool on esitatud nende eksamite tegemise tingimused.

A. TEOORIAEKSAM

1. **Vorm**

Valitud vormi abil tehakse kindlaks, et taotlejal on nõutavad teadmised punktides 2, 3 ja 4 loetletud teemadel.

Juhiloa taotleja, kes on sooritanud mõne teise kategooria teooriaeksami, võidakse vabastada eksami sooritamisest punktide 2, 3 ja 4 ühiste sätete osas.

2. **Teooriaeksami sisu kõigi sõidukikategooriate puhul**

2.1. Küsimusi tuleb esitada kõikide allpool loetletud punktide kohta, kusjuures küsimuste sisu ja vorm jääb iga liikmesriigi enda otsustada:

2.1.1. Liikluseeskirjad:

— eelkõige liiklusmärgid, teemärgised, märguanded, sõidueesõigus ja lubatud sõidukiirus;

2.1.2. Juht:

— tähelepanelikkuse ja teiste liiklejatega arvestamise tähtsus,

— taju, hindamine ja otsustamine, eelkõige reageerimisaeg, ning alkoholi, narkootikumide, ravimite, vaimse seisundi ja väsimuse mõjust tulenevad muutused juhi käitumises;

▼M6

2.1.3. Tee:

— ohutu pikivahe hoidmise, pidurdusteekonna ja teelpüsimise kõige tähtsamad põhimõtted erinevate ilmastiku- ja teeolude puhul,

— liikluse ohutegurid, mis on seotud erinevate teeoludega, eelkõige nende muutumisega ilma muutudes ning päeva ja öö vaheldudes,

— erinevate teeliikide omadused ning sellega seonduvad nõuded,

— sõiduki ohutu juhtimine maanteetunnelites;

▼B

2.1.4. Teised liiklejad:

— spetsiifilised ohutegurid, mis on seotud teiste liiklejate kogenematusega, ning kõige enam ohustatud liiklejate kategooriad, nagu lapsed, jalakäijad, jalgratturid ning liikumispuudega inimesed,

▼B

— eri sõidukiliikide liikumisel ja juhtimisel esinevad ohud ning nende juhtide erinev nägemisväli;

2.1.5. Üldeeskirjad ja muud küsimused:

— eeskirjad sõiduki kasutamiseks nõutavate dokumentide kohta,

— üldeeskirjad, mis määravad kindlaks, kuidas juht peab käituma õnnetuse korral (hoiatusseadiste paigaldamine ja õnnetusest teatamine) ning meetmed, mida ta võib võtta, et vajaduse korral liiklusõnnetuses kannatanuid abistada,

— sõiduki, veose ja sõitjatega seotud ohutustegurid;

2.1.6. Sõidukist väljumisel vajalikud ettevaatusabinõud;

2.1.7. Liiklusohutusega seotud mehhaanilised aspektid; taotlejad peavad suutma kindlaks teha kõige tavalisemad puudused, eelkõige rooliseadme, vedrustus- ja pidurdussüsteemi, rehvide, tulede ja suunatulede, helkurite, tahavaatepeeglite, tuuleklaasi ja klaasipuhastite, heitgaasisüsteemi, turvavööde ja helisignaalseadme juures;

2.1.8. Sõiduki turvavarustus, eelkõige turvavööde, peatugede ja laste turvavarustuse kasutamine;

2.1.9. Keskkonnaga seonduvad sõiduki kasutamiseeskirjad (helisignaali kohane kasutus, mõõdukas kütusetarbimine, saasteainete väljalaske piiramine jne)

3. **Erisätted A1-, A2- ja A-kategooria kohta**

3.1. Järgmiste üldteadmiste kohustuslik kontroll:

3.1.1. Kaitsevarustuse, näiteks kinnaste, saabaste, rõivaste ja kaitsekiivri kasutamine;

3.1.2. Mootorratturite nähtavus teistele liiklejatele;

3.1.3. Eespool esitatud erinevate teeoludega seotud ohutegurid eritähelepanuga libedatel teeosadel, nagu kanalisatsioonikaevude kaaned, teemärgised (nt näiteks jooned ja nooled) ja trammirööpad;

3.1.4. Liiklusohutusega seotud mehhaanilised aspektid, pöörates täiendavat tähelepanu hädaseiskamislülitile, õlitasemele ja ketile.

4. **Erisätted C-, CE-, C1-, C1E-, D-, DE-, D1- ja D1E-kategooria kohta**

4.1. Järgmiste üldteadmiste kohustuslik kontroll:

▼M3

4.1.1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 561/2006 (teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamise kohta) [1] kindlaks määratud eeskirjad sõidu- ja puhkeaja kohta; määrusega (EMÜ) nr 3821/85 (autovedudel kasutatavate sõidumeerikute kohta) kindlaks määratud sõidumeeriku kasutamine;

[1] ELT L 102, 11.4.2006, lk 1.

▼B

4.1.2. Eeskirjad asjaomase transpordiliigi kohta: kauba- või sõitjatevedu;

4.1.3. Riigisiseseks ja rahvusvaheliseks kauba- ja sõitjateveoks nõutavad sõiduki- ja veodokumendid;

4.1.4. Kuidas käituda avarii korral; teadmised pärast avariid või samalaadset juhtumit võetavate meetmete, sealhulgas erakorraliste meetmete kohta, nagu sõitjate evakueerimine, ning põhiteadmised esmaabi kohta;

4.1.5. Rattavahetuse käigus võetavad ettevaatusabinõud;

4.1.6. Eeskirjad veoki massi ja mõõtmete kohta; eeskirjad kiiruspiirikute kohta;

4.1.7. Sõidukite omadustest põhjustatud takistused nägemisväljas;

4.1.8. Teedekaardi lugemine, marsruudi kavandamine, sealhulgas elektrooniliste navigatsioonisüsteemide kasutamine (vabatahtlik);

4.1.9. Sõidukile veose pealelaadimise ohutus: veose kontrollimine (paigutamine ja kinnitamine), eri liiki veostega (nt vedelikud, väljaulatuvad veosed jms) seotud probleemid, kauba peale- ja mahalaadimine ning laadimisseadmete kasutamine (üksnes C-, CE-, C1-, C1E-kategooria);

4.1.10. Juhi vastutus sõitjateveol; sõitjate mugavus ja turvalisus; laste vedu; enne teeleasumist vajalik kontroll; teooriaeksamisse peaksid kuuluma kõik bussitüübid (avalikus teenistuses olevad linnaliini- ja kaugsõidubussid, erimõõtmetega bussid jms) (üksnes D-, DE-, D1-, D1E-kategooria).

▼M3

4.1a. Liikmesriigid võivad vabastada määruse (EMÜ) nr 3821/85 reguleerimisalasse mittekuuluva C1- või C1E-kategooria sõiduki juhiloa taotlejad punktides 4.1.1–4.1.3 loetletud teadmiste kontrollist.

▼B

4.2. Kohustuslik üldteadmiste kontroll C-, CE-, D- ja DE-kategooriat käsitlevate lisasätete kohta:

4.2.1. Järgmiste seadmete ja süsteemide ehitus- ja tööpõhimõtted: sisepõlemismootorid, vedelikud (nt mootoriõli, jahutusvedelik, pesuvedelik), toitesüsteem, elektrisüsteem, süüteseade, käiguvahetussüsteem (sidur, käigukast jne);

4.2.2. Määrdeained ja antifriisid;

4.2.3. Rehvide ehituspõhimõtted, paigaldamine, õige kasutus ja hooldus;

4.2.4. Piduriseadmete ja kiirusregulaatorite tüübid, tööpõhimõtted, põhiosad, ühendamine, kasutus ja igapäevane hooldus ning mitteblokeeruvate pidurite kasutamine;

4.2.5. Haakeseadmete tüübid, tööpõhimõtted, põhiosad, ühendamine, kasutus ja igapäevane hooldus (üksnes CE- ja DE-kategooria puhul);

4.2.6. Rikete põhjuste kindlakstegemise meetodid;

▼B

4.2.7. Sõidukite ennetav hooldus ja vajalik jooksev remont;

4.2.8. Juhi vastutus kaupade vastuvõtmise, veo ja üleandmise eest vastavalt kokkulepitud tingimustele (üksnes C- ja CE-kategooria puhul).

B. OSKUSTE JA KÄITUMISE EKSAM

5. **Sõiduk ja selle varustus**

▼M3

5.1. Sõiduki käigukast

5.1.1. Käsikäigukastiga sõiduki juhtimiseks sooritatakse oskuste ja käitumise eksam käsikäigukastiga sõidukil.

„Käsikäigukastiga sõiduk" – sõiduk, millel on siduripedaal (või A-, A2- ja A1-kategooriate korral käsikäigukast), mida juht kasutab sõiduki käivitamiseks või seiskamiseks ning käikude vahetamiseks.

5.1.2. Punktis 5.1.1 kehtestatud kriteeriumidele mittevastavaid sõidukeid käsitatakse automaatkäigukastiga sõidukina.

Kui juhiloa taotleja teeb oskuste ja käitumise eksami automaatkäigukastiga sõidukil, märgitakse see ära igal sellise eksami põhjal välja antud juhiloal, ilma et see piiraks punkti 5.1.3 kohaldamist. Sellise märkega lubasid võib kasutada üksnes automaatkäigukastiga sõiduki juhtimiseks.

▼M6

5.1.3. Erisätted C-, CE-, D- ja DE-kategooria sõidukite kohta

Liikmesriigid võivad otsustada, et punktis 5.1.2 osutatud automaatkäigukastiga sõidukite piirangut ei kanta C-, CE-, D- või DE-kategooria sõiduki juhiloale, kui taotleja omab juba käsikäigukastiga sõiduki juhiluba B-, BE-, C-, CE-, C1-, C1E-, D-, DE-, D1- või D1E-kategooria puhul ning on oskuste ja käitumise eksamil sooritanud punktis 8.4 kirjeldatud tegevused.

▼M3

5.2. Oskuste ja käitumise eksamil kasutatavad sõidukid vastavad allpool esitatud miinimumnõuetele. Liikmesriigid võivad ette näha rangemad nõuded või lisada muid nõudeid. Liikmesriigid võivad oskuste ja käitumise eksamil kasutatavate A1-, A2- ja A-kategooria sõidukite suhtes kohaldada nõutavast miinimumtöömahust 5 cm^3 võrra madalamat töömahtu.

A1-kategooria:

A1-kategooria ilma külghaagiseta mootorratas, võimsusega kuni 11 kW, mille võimsuse ja massi suhe ei ületa 0,1 kW/kg ning mille suurim kiirus on vähemalt 90 km/h.

Sisepõlemismootoriga käitatava mootorratta mootori suurim töömaht on vähemalt 120 cm^3.

Elektrimootoriga käitatava mootorratta võimsuse ja massi suhe on vähemalt 0,08 kW/kg

A2-kategooria:

Ilma külghaagiseta mootorratas, võimsusega vähemalt 20 kW, kuid mitte üle 35 kW, ning võimsuse ja massi suhe ei ületa 0,2 kW/kg.

▼M3

Sisepõlemismootoriga käitatava mootorratta mootori suurim töömaht on vähemalt 400 cm^3.

Elektrimootoriga käitatava mootorratta võimsuse ja massi suhe on vähemalt 0,15 kW/kg

A-kategooria:

Ilma külghaagiseta mootorratas, tühimassiga üle 180 kg ja võimsusega vähemalt 50 kW. Liikmesriik võib lubada nõutavast miinimummassist 5 kg võrra väiksemat massi.

Sisepõlemismootoriga käitatava mootorratta mootori suurim töömaht on vähemalt 600 cm^3.

Elektrimootoriga käitatava mootorratta võimsuse ja massi suhe on vähemalt 0,25 kW/kg

▼M5

Liikmesriigid võivad lubada selliste A-kategooria sõidukite kasutamist, mille tühimass on alla 180 kg ja võimsus üle 40 kw, kuid alla 50 kW, kuni 31. detsembrini 2018.

▼B

B-kategooria:

Neljarattaline B-kategooria sõiduk suurima kiirusega vähemalt 100 km/h;

BE-kategooria:

B-kategooria eksamisõiduk koos vähemalt 1 000 kg lubatud täismassiga haagisega, mille suurim kiirus on vähemalt 100 km/h ja mis ei kuulu B-kategooriasse; haagise veoseruum on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on veokiga vähemalt ühelaiune ja -kõrgune; kinnine kastitaoline konstruktsioon võib olla ka veidi kitsam kui veok, tingimusel et tahavaade on võimalik üksnes veoki välimiste tahavaatepeeglite kaudu; haagise tegelik kogumass peab olema vähemalt 800 kg;

B1-kategooria:

Kvadrik suurima kiirusega vähemalt 60 km/h;

▼M3

C-kategooria:

C-kategooria sõiduk, mille lubatud täismass on vähemalt 12 000 kg, pikkus vähemalt 8 m, laius vähemalt 2,40 m ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h; sõidukil peavad olema mitteblokeeruvad pidurid ja käiguvahetussüsteem, mis võimaldab juhil käike käsitsi valida, ning määruses (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik; veoseruum on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on juhikabiiniga vähemalt ühelaiune ja -kõrgune; sõiduki tegelik kogumass peab olema vähemalt 10 000 kg;

CE-kategooria:

Kas poolhaagisautorong või C-kategooria eksamisõiduk koos vähemalt 7,5 m pikkuse haagisega; nii poolhaagisautorongi kui ka sõidukite kombinatsiooni lubatud täismass on vähemalt 20 000 kg, pikkus vähemalt 14 m, laius vähemalt 2,40 m ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h, sõidukil on mitteblokeeruvad pidurid ja käiguvahetussüsteem, mille puhul juht saab käike käsitsi valida, ning määruses (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik; veoseruum on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on juhikabiiniga vähemalt ühelaiune ja -kõrgune; nii poolhaagisautorongi kui ka sõiduki ja haagise tegelik kogumass peab olema vähemalt 15 000 kg;

▼B

C1-kategooria:

C1-alamkategooria sõiduk, mille lubatud täismass on vähemalt 4 000 kg, pikkus vähemalt 5 m ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h; sõidukil peavad olema mitteblokeeruvad pidurid ja määruses (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik; veoseruum on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on juhikabiiniga vähemalt ühelaiune ja -kõrgune;

C1E-kategooria:

C1-alamkategooria eksamisõiduk koos vähemalt 1 250-kg lubatud täismassiga haagisega; nende pikkus on kokku vähemalt 8 m ja suurim kiirus vähemalt 80 km/h; haagise veoseruum on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on juhikabiiniga vähemalt ühelaiune ja -kõrgune; kinnine kastitaoline konstruktsioon võib olla ka veidi kitsam kui juhikabiin, tingimusel et tahavaade on võimalik üksnes veoki välimiste tahavaatepeeglite kaudu; haagise tegelik kogumass peab olema vähemalt 800 kg;

D-kategooria:

D-kategooria sõiduk, mille pikkus on vähemalt 10 m, laius vähemalt 2,40 m ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h; sõidukil peavad olema mitteblokeeruvad pidurid ja määruses (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik;

DE-kategooria:

D-kategooria eksamisõiduk ja vähemalt 1 250-kg lubatud täismassiga haagis laiusega vähemalt 2,40 m ja suurima kiirusega vähemalt 80 km/h; haagise veoseruum on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on vähemalt 2 m lai ja 2 m kõrge; haagise tegelik kogumass peab olema vähemalt 800 kg;

D1-kategooria:

D1-alamkategooria sõiduk, mille lubatud täismass on vähemalt 4 000 kg, pikkus vähemalt 5 m ning suurim kiirus vähemalt 80 km/h; sõidukil peavad olema mitteblokeeruvad pidurid ja määruses (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeerik;

D1E-kategooria:

D1-alamkategooria eksamisõiduk koos vähemalt 1 250-kg lubatud täismassiga haagisega, suurima kiirusega vähemalt 80 km/h; haagise veoseruum on kinnine kastitaoline konstruktsioon, mis on vähemalt 2 m lai ja 2 m kõrge; haagise tegelik kogumass peab olema vähemalt 800 kg;

BE-, C-, CE-, C1-, C1E-, D-, DE-, D1- ja D1E-kategooria eksamisõidukeid, mis ei vasta eespool esitatud miinimumnõuetele, kuid mida on kasutatud käesoleva direktiivi jõustumise ajal või enne seda, võib siiski edasi kasutada kuni kümme aastat pärast kõnealust kuupäeva. Liikmesriigid võivad rakendada nende sõidukite veoseid käsitlevad nõuded kuni kümne aasta jooksul alates komisjoni direktiivi 2000/56/EÜ ([1]) jõustumisest.

([1]) Komisjoni direktiiv 2000/56/EÜ, 14. september 2000, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/439/EMÜ juhilubade kohta (EÜT L 237, 21.9.2000, lk 45).

▼B

6. **A1-, A2- ja A-kategooria puhul kontrollitavad oskused ja käitumine**

6.1. *Sõiduki ettevalmistamine ja kontrollimine liiklusohutuse seisukohast*

Taotleja peab näitama, et ta suudab valmistuda ohutuks sõiduks, täites järgmised nõuded:

6.1.1. Kaitsevarustuse, nagu kinnaste, saabaste, rõivaste ja kaitsekiivri kohandamine;

6.1.2. Rehvide, piduri, rooliseadme, hädaseiskamislüliti (olemasolu korral), keti, õlitaseme, tulede, helkurite, suunatulede ja helisignaalseadme pisteline kontroll;

6.2. *Liiklusohutusega seotud erimanöövrite kontrollimine*

6.2.1. Mootorratta tugihargile asetamine ja tugihargilt võtmine ning selle liigutamine mootori abita sõiduki kõrval kõndides;

6.2.2. Mootorratta parkimine tugihargil;

6.2.3. Vähemalt kaks manöövrit väikesel kiirusel, sealhulgas slaalomisõit; see peaks võimaldama hinnata siduri käsitsemise oskust koos piduriga, tasakaalu, vaatesuunda ja asendit mootorrattal ning jalgade asendit jalatugedel;

6.2.4. Vähemalt kaks manöövrit suuremal kiirusel, millest üks manööver toimub teise või kolmanda käiguga kiirusel vähemalt 30 km/h ja üks manööver takistusest möödasõidul kiirusel vähemalt 50 km/h; see peaks võimaldama hinnata asendit mootorrattal, vaatesuunda, tasakaalu, juhtimis- ja käiguvahetustehnikat;

6.2.5. Pidurdamine: sooritatakse vähemalt kaks pidurdusharjutust, sealhulgas hädapidurdus kiirusel vähemalt 50 km/h; see peaks võimaldama hinnata esi- ja tagapiduri käsitsemise oskust, vaatesuunda ja asendit mootorrattal.

Punktides 6.2.3–6.2.5 nimetatud erimanöövreid tuleb rakendada hiljemalt viis aastat pärast direktiivi 2000/56/EÜ jõustumist.

6.3. *Käitumine liikluses*

Taotlejad peavad sooritama tavaliikluses täiesti ohutult ja kõiki vajalikke ettevaatusabinõusid rakendades kõik järgmised toimingud:

6.3.1. Sõidu alustamine: pärast parkimist, pärast peatumist liikluses; juurdepääsuteelt väljasõit;

6.3.2. Sõit sirgel teel; vastassuunas sõitvatest sõidukitest möödumine, sealhulgas piiratud alal;

6.3.3. Kurvis sõitmine;

6.3.4. Ristmik: ristmikele lähenemine ja nende ületamine;

6.3.5. Suunamuutmine: vasak- ja parempöörded; sõiduraja vahetamine;

6.3.6. Kiirteele või samalaadsele teele (kui võimalik) sõit ja sealt mahasõit: kiirendusrajalt kiirteele sõitmine; aeglustusrajale lahkumine;

▼B

6.3.7. Möödasõit: möödasõit teistest liikuvatest sõidukitest (kui võimalik); takistustest, nt pargitud autodest möödumine; teistel liiklejatel mööda sõita laskmine (kui see on asjakohane);

▼M6

6.3.8. Erilised teeosad (kui võimalik): ringristmikud; raudteeületuskohad; trammi- ja bussipeatused; ülekäigurajad; pikkadel tõusudel üles-/allamäge sõitmine; tunnelid;

▼B

6.3.9. Vajalike ettevaatusabinõude rakendamine sõidukist väljumisel.

7. **B-, B1- ja BE-kategooria puhul kontrollitavad oskused ja käitumine**

7.1. *Sõiduki ettevalmistamine ja kontrollimine liiklusohutuse seisukohast*

Taotleja peab näitama, et ta suudab valmistuda ohutuks sõiduks, täites järgmised nõuded:

7.1.1. Juhiistme kohandamine õige istumisasendi saavutamiseks;

7.1.2. Tahavaatepeeglite, turvavööde ning vajaduse korral peatugede kohandamine;

7.1.3. Kontrollimine, et uksed oleksid suletud;

7.1.4. Rehvide, rooliseadme, piduri, vedelike (nt mootoriõli, jahutusvedeliku, pesuvedeliku), tulede, helkurite, suunatulede ja helisignaalseadme pisteline kontroll;

7.1.5. Sõidukile veose pealelaadimisega seotud ohutustegurid: sõidukikere, katted, laadimisluugid, kabiinilukustus, pealelaadimisviis, veose kinnitamine (üksnes BE-kategooria puhul);

7.1.6. Haakeseadme ning piduri ja elektriühenduste kontrollimine (üksnes BE-kategooria puhul);

7.2. *B- ja B1-kategooria: liiklusohutusega seotud erimanöövrite kontroll*

Kontrollitavad manöövrid valitakse järgmiste hulgast (vähemalt kaks manöövrit järgmisest neljast punktist, sealhulgas üks tagasikäigul):

7.2.1. Tagurdamine otse või pöördega paremale või vasakule ümber nurga, jäädes õigele sõidurajale;

7.2.2. Tagasipööramine edasi- ja tagasikäiku kasutades;

7.2.3. Sõiduki parkimine ja parkimiskohalt lahkumine (parkimine rööpselt, kaldu või esiotsaga või tagaotsaga risti kaldeta teel, tõusul või langusel);

7.2.4. Täpne pidurdamine kuni seiskumiseni; hädaseiskamise sooritamine on vabatahtlik.

7.3. *BE-kategooria: liiklusohutusega seotud erimanöövrite kontroll*

7.3.1. Haagise külge- ja lahtihaakimine või lahtihaakimine ja uuesti veoki külge haakimine; manöövri puhul peab veduk olema pargitud haagise kõrvale (s.o mitte ühele joonele);

▼B

7.3.2. Tagurdamine kurvi mööda, mille trajektoor jääb liikmesriikide otsustada;

7.3.3. Ohutu parkimine veose peale-/mahalaadimiseks.

7.4. *Käitumine liikluses*

Taotlejad peavad sooritama tavaliikluses täiesti ohutult ja kõiki vajalikke ettevaatusabinõusid rakendades kõik järgmised toimingud:

7.4.1. Sõidu alustamine: pärast parkimist, pärast peatumist liikluses; juurdepääsuteelt väljasõit;

7.4.2. Sõit sirgel teel; vastassuunas sõitvatest sõidukitest möödumine, sealhulgas piiratud alal;

7.4.3. Kurvis sõitmine;

7.4.4. Ristmik: ristmikele lähenemine ja nende ületamine;

7.4.5. Suunamuutmine: vasak- ja parempöörded; sõiduraja vahetamine;

7.4.6. Kiirteele või samalaadsele teele (kui võimalik) sõit ja sealt mahasõit: kiirendusrajalt kiirteele sõitmine; aeglustusrajale lahkumine;

7.4.7. Möödasõit: möödasõit teistest liikuvatest sõidukitest (kui võimalik); takistustest, nt pargitud autodest möödumine; teistel liiklejatel mööda sõita laskmine (kui see on asjakohane);

▼M6

7.4.8. Erilised teeosad (kui võimalik): ringristmikud; raudteeületuskohad; trammi- ja bussipeatused; ülekäigurajad; pikkadel tõusudel üles-/allamäge sõitmine; tunnelid;

▼B

7.4.9. Vajalike ettevaatusabinõude rakendamine sõidukist väljumisel.

8. **C-, CE-, C1-, C1E-, D-, DE-, D1- ja D1E-kategooria puhul kontrollitavad oskused ja käitumine**

8.1. *Sõiduki ettevalmistamine ja kontrollimine liiklusohutuse seisukohast*

Taotleja peab näitama, et ta suudab valmistuda ohutuks sõiduks, täites järgmised nõuded:

8.1.1. Juhiistme kohandamine õige istumisasendi saavutamiseks;

8.1.2. Tahavaatepeeglite, turvavööde ning vajaduse korral peatugede kohandamine;

8.1.3. Rehvide, rooliseadme, piduri, tulede, helkurite, suunatulede ja helisignaalseadme pisteline kontroll;

▼M3

8.1.4. Võimendiga piduri- ja roolisüsteemi kontroll; velgede, rattamutrite, poritiibade, tuuleklaasi, akende ja klaasipuhastite, vedelike (nt mootoriõli, jahutusvedeliku, pesuvedeliku) kontroll; lülituspuldi, sealhulgas määruses (EMÜ) nr 3821/85 kindlaks määratud sõidumeeriku kontroll ja kasutamine. Viimast nõuet ei kohaldata käesoleva määruses reguleerimisalasse mittekuuluvate C1- või C1E-kategooria sõiduki juhiloa taotlejate suhtes;

▼B

8.1.5. Õhusurve, õhupaakide ja vedrustuse kontroll;

▼B

8.1.6. Sõidukile veose pealelaadimisega seotud ohutustegurid: sõidukikere, katted, laadimisluugid, laadimismehhanism (kui on), kabiinilukustus (kui on), pealelaadimisviis, veose kinnitamine (üksnes C-, CE-, C1-, C1E-kategooria puhul);

8.1.7. Haakeseadme ning pidurite ja elektriühenduste kontroll (üksnes CE-, C1E-, DE- ja D1E-kategooria puhul);

8.1.8. Oskus rakendada spetsiaalseid sõidukiohutuse abinõusid; sõidukikere, teenindususte, avariiväljapääsude, esmaabivahendite, tulekustutite ja muu turvavarustuse kontroll (üksnes D-, DE-, D1-, D1E-kategooria puhul);

8.1.9. Teedekaardi lugemine, marsruudi planeerimine, sealhulgas elektrooniliste navigatsioonisüsteemide kasutamine (vabatahtlik);

8.2. *Liiklusohutusega seotud erimanöövrite kontrollimine*

8.2.1. Haagise külge- ja lahtihaakimine või lahtihaakimine ja uuesti veoki külge haakimine; manöövri puhul peab veduk olema pargitud haagise kõrvale (s.o mitte ühele joonele) (üksnes CE-, C1E-, DE-, D1E-kategooria puhul);

8.2.2. Tagurdamine kurvi mööda, mille trajektoor jääb liikmesriikide otsustada;

8.2.3. Ohutu parkimine laadimisrambi/-platvormi või samalaadse rajatise ääres veose maha-/pealelaadimiseks (üksnes C-, CE-, C1-, C1E-kategooria puhul);

8.2.4. Bussi parkimine sõitjate ohutuks peale- või mahaminekuks (üksnes D-, DE-, D1-, D1E-puhul);

8.3. *Käitumine liikluses*

Taotlejad peavad sooritama tavaliikluses täiesti ohutult ja kõiki vajalikke ettevaatusabinõusid rakendades kõik järgmised toimingud:

8.3.1. Sõidu alustamine: pärast parkimist, pärast peatumist liikluses; juurdepääsuteelt väljasõit;

8.3.2. Sõit sirgel teel; vastassuunas sõitvatest sõidukitest möödumine, sealhulgas piiratud alal;

8.3.3. Kurvis sõitmine;

8.3.4. Ristmik: ristmikele lähenemine ja nende ületamine;

8.3.5. Suunamuutmine: vasak- ja parempöörded; sõiduraja vahetamine;

8.3.6. Kiirteele või samalaadsele teele (kui võimalik) sõit ja sealt mahasõit: kiirendusrajalt kiirteele sõitmine; aeglustusrajale lahkumine;

8.3.7. Möödasõit: möödasõit teistest liikuvatest sõidukitest (kui võimalik); takistustest, nt pargitud autodest möödumine; teistel liiklejatel mööda sõita laskmine (kui see on asjakohane);

▼M6

8.3.8. Erilised teeosad (kui võimalik): ringristmikud; raudteeületuskohad; trammi- ja bussipeatused; ülekäigurajad; pikkadel tõusudel üles-/allamäge sõitmine; tunnelid;

▼B

8.3.9. Vajalike ettevaatusabinõude rakendamine sõidukist väljumisel.

▼M3

8.4. *Ohutu ja energiasäästlik sõidustiil*

8.4.1. Sõidustiil, mis on ohutu ning tagab, et kiirendamisel, aeglustamisel, tõusul või langusel ning vajaduse korral käsikäiguvahetuse abil vähenevad kütusetarbimine ja heide.

▼B

9. **Oskuste ja käitumise eksami hindamine**

9.1. Iga eespool nimetatud juhtimisolukorra kohta antav hinnang peab näitama juhiloa taotleja oskust käsitseda sõidukit ja juhtida seda liikluses täiesti ohutult. Eksamineerija peab end kogu eksami vältel tundma turvaliselt. Vigu ja ohtlikku käitumist juhtimisel, mis ohustavad vahetult eksamisõidukit, selles sõitjaid või teisi liiklejaid, karistatakse eksami mittesooritamisega, olenemata sellest, kas eksamineerija või kaasasolev isik peab sekkuma või mitte. Siiski on eksamineerijal õigus otsustada, kas oskuste ja käitumise eksam lõpule viia või mitte.

Sõidueksami vastuvõtjatel peab olema väljaõpe, mis võimaldab neil õigesti hinnata taotlejate oskust ohutult sõidukit juhtida. Sõidueksami vastuvõtjate töö järele valvab ja seda kontrollib liikmesriigi poolt volitatud asutus, et tagada vigade õige ja järjekindel hindamine vastavalt käesolevas lisas esitatud standarditele.

9.2. Hindamise käigus pööravad sõidueksami vastuvõtjad erilist tähelepanu sellele, kas taotleja ilmutab kaalutletud ja teisi arvestavat juhtimiskäitumist. See peaks peegeldama üldist sõidukijuhtimisstiili ja sõidueksami vastuvõtja peaks seda taotlejast üldettekujutuse saamisel arvesse võtma. Siia kuulub kohanduv ja kindel (ohutu) juhtimisstiil, tee- ja ilmastikuolude arvestamine, muu liikluse arvestamine, teiste (eriti enam ohustatud) liiklejate huvidega arvestamine ning ettenägelikkus.

9.3. Peale selle hindab sõidueksami vastuvõtja taotleja järgmisi oskusi:

9.3.1. sõiduki valitsemine võttes arvesse järgmist: turvavöö, tahavaatepeeglite, peatugede, istmete õiget kasutust; tulede ja muude seadmete õiget kasutust; siduri, käigukasti, gaasi- ja pidurdussüsteemide (sealhulgas kolmanda pidurisüsteemi, kui see on olemas), rooliseadme õiget kasutust; sõiduki valitsemist mitmesugustes olukordades, eri kiirustel; kindlat teelpüsimist; sõiduki massi ja mõõtmeid ning omadusi; veose massi ja liiki (üksnes BE-, C, CE-, C1-, C1E-, DE- ja D1E-kategooria puhul); sõitjate mugavust (üksnes D-, DE-, D1-, D1E-kategooria puhul) (järsust kiirendamisest hoidumine, sujuv sõit, järsust pidurdamisest hoidumine);

▼M3

9.3.2. Kokkuhoidlik, ohutu ja energiasäästlik sõidustiil, võttes arvese pöördeid minutis, käikude vahetamist, pidurdamist ja kiirendamist (üksnes B-, BE-, C-, CE-, C1-, C1E-, D-, DE-, D1-, D1E-kategooria puhul);

▼B

9.3.3. jälgimine: kõigi suundade jälgimine; peeglite õige kasutamine; kaugel, keskmisel kaugusel ja lähedal asuva märkamine;

9.3.4. sõidueesõigus/teeandmine: sõidueesõigus ristmikel; teeandmine muudel puhkudel (nt suunamuutmisel, sõiduraja vahetamisel, erimanöövritel);

▼B

9.3.5. õige asend teel: sõiduki liigi ja omadustega sobiv õige asend teel, sõidurajal, ringristmikel, kurvis; asendi ennetav võtmine;

9.3.6. vahe hoidmine: piisava vahemaa hoidmine ees ja küljel; piisava vahemaa hoidmine teistest liiklejatest;

9.3.7. kiirus: ei ületa suurimat lubatud kiirust; kiiruse kohandamine vastavalt ilmastiku- ja liiklusoludele ja kui see on kohane, siis kuni riigisisese piirkiiruseni; sellise kiirusega sõitmine, et oleks võimalik peatuda nähtaval vabal teelõigul; kiiruse kohandamine vastavalt samalaadsete liiklejate kiirusele;

9.3.8. valgusfoorid, liiklusmärgid ja muud märguanded: õige käitumine valgusfoori ees; liikluse reguleerijate korralduste täitmine; liiklusmärkide (keelu- ja kohustusmärkide) õige järgimine; teemärgiste kohane järgimine;

9.3.9. märguanded: õige ja õigeaegne märguandmine vajaduse korral; õige suunanäitamine; kohane tegutsemine kõigi teiste liiklejate märguannete puhul;

9.3.10. pidurdamine ja peatumine: õigeaegne aeglustamine, pidurdamine või peatumine vastavalt asjaoludele; ettenägelikkus; mitmesuguste pidurdussüsteemide kasutamine (üksnes C-, CE, D-, DE-kategooria puhul); teiste kiiruse vähendamise süsteemide kasutamine peale pidurite (üksnes C-, CE-, D- ja DE-kategooria puhul).

10. **Eksami kestus**

Eksami kestus ja läbitav vahemaa peavad olema piisavad, et hinnata käesoleva lisa B osas sätestatud oskusi ja käitumist. Teelsõitmiseks kulunud aeg ei võiks mingil juhul olla A-, A1-, A2-, B-, B1- ja BE-kategooria puhul alla 25 minuti ning muude kategooriate puhul alla 45 minuti. Siia hulka ei kuulu taotleja vastuvõtmine, sõiduki ettevalmistamine ja kontrollimine liiklusohutuse seisukohalt, erimanöövrid ja praktilise eksami tulemuse teatavakstegemine.

11. **Eksami toimumise koht**

See osa eksamist, mille käigus hinnatakse erimanöövreid, võib toimuda spetsiaalsel eksamiks kohandatud platsil. Võimaluse korral peaks see osa eksamist, mille käigus hinnatakse liikluskäitumist, toimuma teedel väljaspool asulaid, kiirliiklusega teedel ja kiirteedel (või samalaadsetel teedel) ja mitmesugustel linnatänavatel (elamurajoonides, kiirusepiiranguga 30 ja 50 km/h aladel, linnasisestel kiirliiklusega teedel), kus esineb eri tüüpi probleeme, millega juhid tõenäoliselt kokku puutuvad. Samuti on soovitav, et eksam toimuks mitmesuguse liiklustiheduse tingimustes. Teelsõidu aega tuleks kasutada optimaalselt, et hinnata taotlejat kõikidel liiklusaladel, mis võivad ette tulla, pöörates erilist tähelepanu ühelt alalt teisele üleminekule.

II **MOOTORSÕIDUKI JUHTIMISEKS VAJALIKUD TEADMISED, OSKUSED JA KÄITUMINE**

Kõikide mootorsõidukite juhtidel peavad alati olema punktides 1–9 kirjeldatud teadmised, oskused ja käitumisviis, et nad suudaksid:

— ära tunda liiklusohtlikud olukorrad ja hinnata nende tõsidust;

▼B

— valitseda piisavalt oma sõidukit, et mitte tekitada ohtlikke olukordi, ja reageerida selliste olukordade tekkimisel kohaselt;

— järgida liikluseeskirju, eelkõige neid, mis on mõeldud liiklusõnnetuste ärahoidmiseks ja sujuva liiklusvoo hoidmiseks;

— avastada oma sõidukil olulisemad tehnilised puudused, eelkõige need, mis seavad ohtu turvalisuse, ning parandada need kohasel viisil;

— võtta arvesse kõiki tegureid, mis mõjutavad sõiduki juhtimist (nt alkohol, väsimus, halb nägemine jms), et kasutada täiel määral ohutuks sõiduks vajalikke võimeid;

— aidata tagada kõigi liiklejate, eelkõige kõige nõrgemate ja enam ohustatute ohutust, osutades kohast tähelepanu teistele.

Liikmesriigid võivad rakendada kohaseid meetmeid tagamaks, et juhid, kes on minetanud punktides 1–9 kirjeldatud teadmised, oskused ja käitumise, võivad uuesti omandada teadmised ja oskused ning ilmutada käitumist, mis on nõutav veoki juhtimiseks.

▼B

III LISA

MOOTORSÕIDUKI JUHTIMISEKS VAJALIKU FÜÜSILISE JA VAIMSE SOBIVUSE MIINIMUMNÕUDED

MÕISTED

1. Käesolevas lisas liigitatakse sõidukijuhid kahte rühma:

1.1. 1. rühm:

A-, A1-, A2-, AM-, B-, B1- ja BE-kategooria sõidukite juhid.

1.2. 2. rühm:

C-, CE-, C1-, C1E-, D-, DE-, D1- ja D1E-kategooria sõidukite juhid.

1.3. Siseriiklike õigusaktidega võib ette näha, et käesolevas lisas 2. rühma sõidukijuhte käsitlevaid sätteid võib kohaldada B-kategooria sõidukite juhtide suhtes, kes kasutavad oma juhiluba kutsetöös (takso- ja kiirabiautojuhid jm).

2. Esimest juhiluba või juhiloa uuendamist taotlevad isikud liigitatakse sellesse rühma, millesse nad hakkavad kuuluma, kui juhiluba on väljastatud või uuendatud.

ARSTLIK LÄBIVAATUS

3. 1. rühm:

Juhiloa taotlejad läbivad arstliku läbivaatuse, kui vajalike formaalsuste täitmisel või juhiloa väljastamise eelduseks olevate eksamite sooritamisel ilmneb, et neil on üks või mitu käesolevas lisas nimetatud meditsiinilist puuet.

4. 2. rühm:

Juhiloa taotlejad läbivad arstliku läbivaatuse enne, kui neile juhiluba esmakordselt väljastatakse ning seejärel kontrollitakse sõidukijuhte igal juhiloa uuendamisel kooskõlas selle liikmesriigi süsteemiga, kus asub sõidukijuhi peamine elukoht.

5. Liikmesriigid võivad juhilubade väljastamiseks või uuendamiseks ette näha käesolevas lisas esitatud nõuetest rangemad nõuded.

▼M1

NÄGEMINE

6. Kõik juhiloa taotlejad läbivad asjakohase kontrolli, millega tehakse kindlaks, kas neil on mootorsõidukite juhtimiseks vajalik küllaldane nägemisteravus. Kui on põhjust kahelda, et juhiloa taotleja nägemine ei ole küllaldane, vaadatakse ta läbi pädevas meditsiiniasutuses. Sellel läbivaatusel pööratakse eelkõige tähelepanu järgmisele: nägemisteravus, vaateväli, nägemine hämaras, pimestamisega kohanemine ja kontrastitundlikkus, diploopia ja muud nägemisfunktsioonid, mis võivad turvalist sõidukijuhtimist mõjutada.

1. rühma sõidukijuhtidele võib erandjuhtudel kaaluda juhiloa andmist, kui vaatevälja ja nägemisteravuse nõuded ei ole täidetud; sellistel juhtudel peaks juht läbima kontrolli pädevas meditsiiniasutuses tõestamaks, et tal ei esine muude nägemisfunktsioonide (sh pimestamisega kohanemise ja kontrastitundlikkuse ning hämaras nägemise) kahjustusi. Juht või juhiloa taotleja peaks edukalt läbima ka pädeva asutuse korraldatava praktilise eksami.

▼M1

1. rühm

6.1. Juhiloa või selle uuendamise taotlejate binokulaarne nägemisteravus (vajaduse korral korrigeerivate läätsedega) peab olema vähemalt 0,5, kasutades mõlemat silma korraga.

Lisaks peaks horisontaalvaateväli olema vähemalt 120°, vaatevälja laiendus peaks olema vähemalt 50° paremale ja vasakule ning 20° üles ja alla. Keskse 20° raadiuses ei tohiks esineda ühtki defekti.

Kui diagnoositakse progresseeruv silmahaigus, võib juhiloa väljastada või seda uuendada, kui juhiloa taotleja on pädeva meditsiiniasutuse korrapärase kontrolli all.

6.2. Ühest silmast täielikult nägemise kaotanud või ainult üht silma kasutavate (nt diploopia korral) juhiloa või selle uuendamise taotlejate nägemisteravus peab vajaduse korral korrigeerivaid läätsi kasutades olema vähemalt 0,5. Pädev meditsiiniasutus peab kinnitama, et selline monokulaarne nägemine on kestnud küllalt kaua, mistõttu asjaomane isik on sellega kohanenud, ja ühe silma vaateväli vastab lõikes 6.1 sätestatud nõuetele.

6.3. Hiljutisele diploopia väljakujunemisele või ühest silmast nägemise kaotusele peaks järgnema asjakohane kohanemisperiood (nt kuus kuud), mille vältel sõiduki juhtimine on keelatud. Pärast seda ajavahemikku on juhtimine lubatud ainult nägemis- ja sõidukijuhtimisekspertide pooldava arvamuse korral.

2. rühm

6.4. Juhiloa või selle uuendamise taotlejate nägemisteravus (vajaduse korral korrigeerivate läätsedega) peab olema vähemalt 0,8 paremini nägeva silmaga ja vähemalt 0,1 halvemini nägeva silmaga. Kui väärtuste 0,8 ja 0,1 saavutamiseks kasutatakse korrigeerivaid läätsi, tuleb minimaalne nägemisteravus (0,8 ja 0,1) saavutada kas prillide abil, mille optiline tugevus ei ületa pluss või miinus kaheksat dioptriat, või kontaktläätsede abil. Kõnealune isik peab nägemisteravuse korrigeerimist hästi taluma.

Lisaks peaks mõlema silma horisontaalvaateväli olema vähemalt 160°, vaatevälja laiendus peaks olema vähemalt 70° vasakule ja paremale ning 30° üles ja alla. Keskse 30° raadiuses ei tohiks esineda ühtki defekti

Juhiluba ei väljastata ega uuendata juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kellel on diagnoositud kahjustatud kontrastitundlikkus või diploopia.

Nägemise olulisele kaotusele ühest silmast peaks järgnema asjakohane kohanemisperiood (nt kuus kuud), mille vältel isikul on sõiduki juhtimine keelatud. Pärast seda ajavahemikku on juhtimine lubatud ainult nägemis- ja sõidukijuhtimisekspertide pooldava arvamuse korral.

▼B

KUULMINE

7. Juhiloa taotlejate või sõidukijuhtide puhul, kes kuuluvad 2. rühma, võib juhiloa väljastada või uuendada ainult pädeva meditsiiniasutuse arvamuse alusel; arstlikul läbivaatusel võetakse eelkõige arvesse nõrgenenud kuulmise kompenseerimise võimalust.

▼B

LIIKUMISPUUDEGA ISIKUD

8. Juhiluba ei väljastata ega uuendata selliste juhiloa taotlejate ega sõidukijuhtide puhul, kes kannatavad liikumissüsteemi vaevuste või kõrvalekallete all, mis muudavad mootorsõiduki juhtimise ohtlikuks.

1. rühm:

8.1. Teatavate piirangutega juhiloa võib vajaduse korral väljastada liikumispuudega juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele pädeva meditsiiniasutuse arvamuse põhjal. See arvamus peab põhinema kõnealuse vaevuse või kõrvalekalde meditsiinilisel uurimisel ja vajaduse korral praktilisel eksamil. Selles arvamuses tuleb ka märkida, missuguseid muudatusi sõidukile tuleb teha ja kas juht vajab ortopeedilist seadet, kui oskuste ja käitumise eksam näitab, et sõidukijuhtimine sellise seadme abil ei oleks ohtlik.

8.2. Juhiloa võib väljastada või uuendada, kui juhiloa taotlejal on progresseeruv vaevus, tingimusel et puudega isikut kontrollitakse korrapäraselt, et kindlaks teha, kas ta on võimeline sõidukit täiesti turvaliselt juhtima.

Kui puue on püsiv, võib juhiloa väljastada ja uuendada ilma kohustusliku korrapärase arstliku läbivaatuseta.

2. rühm:

8.3. Pädev meditsiiniasutus peab nõuetekohaselt arvestama käesoleva rühma määratlusega hõlmatud sõidukite juhtimisega seotud lisariske ja -ohtu.

SÜDAME-VERESOONKONNA HAIGUSED

9. Iga haigus, mille korral esimese juhiloa või juhiloa uuendamise taotleja südame-veresoonkonna tegevus võib äkitselt halveneda, põhjustades tema ajutegevuse äkilist nõrgenemist, on liikluses ohtlik.

1. rühm:

9.1. Juhiluba ei väljastata ega uuendata tõsise arütmia all kannatavatele juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele.

9.2. Juhiloa võib väljastada või uuendada südamestimulaatoriga juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele kinnitatud meditsiinilise arvamuse ja korrapäraste arstlike läbivaatuste alusel.

9.3. Ebanormaalse arteriaalse vererõhu all kannatavatele juhiloa taotlejatele juhiloa väljastamise või sõidukijuhtidele juhiloa uuendamise küsimust hinnatakse, võttes arvesse muid arstliku läbivaatuse tulemusi, võimalikke haigusega seotud komplikatsioone ja nendest lähtuvat võimalikku ohtu liiklusele.

9.4. Üldiselt ei väljastata ega uuendata juhiluba juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kellel puhkuse või meeleliigutuse korral esineb rahulolekustenokardiat. Müokardi infarkti põdenud juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele väljastatakse või uuendatakse juhiluba kinnitatud meditsiinilise arvamuse ja vajaduse korral korrapäraste arstlike läbivaatuste alusel.

▼B

2. rühm:

9.5. Pädev meditsiiniasutus peab nõuetekohaselt arvestama käesoleva rühma määratlusega hõlmatud sõidukite juhtimisega seotud lisariske ja -ohtu.

▼M1

MELLIITDIABEET

10. Järgmistes alapunktides tähendab raske hüpoglükeemia seda, et vajatakse teise isiku abi, ja 12-kuulise ajavahemiku jooksul aset leidnud teist rasket hüpoglükeemiajuhtu määratletakse korduva hüpoglükeemiana.

1. rühm

10.1. Juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kellel on melliitdiabeet, võib juhiluba väljastada ja uuendada. Kui nad saavad medikamentoosset ravi, tuleks nende kohta anda kinnitatud meditsiiniline arvamus ja nad peaksid läbima korrapärased arstlikud läbivaatused, mis oleksid iga juhtumi puhul asjakohased, kuid mille vaheline ajavahemik ei tohiks ületada viit aastat.

10.2. Juhiluba ei tohi väljastada ja uuendada juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kellel esineb korduv raske hüpoglükeemia või/ja kellel on puudulikud teadmised hüpoglükeemiast. Diabeetikust juht peaks olema teadlik hüpoglükeemiast põhjustatud ohtudest ja tervisliku seisundi piisava kontrolli vajadusest.

2. rühm

10.3. Selliste juhtide puhul, kellel on melliitdiabeet, võib 2. rühma juhilubade väljaandmist/uuendamist kaaluda. Kui nad saavad medikamentoosset ravi, millega kaasneb hüpoglükeemia oht (st insuliinravi ja mõned tabletid), tuleks kohaldada järgmisi kriteeriume:

— eelnenud 12 kuu jooksul ei ole esinenud ühtki raske hüpoglükeemia juhtu;

— juht on hüpoglükeemiast täiesti teadlik;

— juht peab näitama, et ta kontrollib piisavalt oma tervislikku seisundit korrapäraselt veresuhkru taset jälgides (vähemalt kaks korda päevas ja sõidukijuhtimise suhtes olulistel aegadel);

— juht peab olema teadlik hüpoglükeemiast põhjustatud ohtudest;

— puuduvad teised diabeediga seotud komplikatsioonid.

Lisaks peaks kõnealustel juhtudel juhiload välja andma pädeva meditsiiniasutuse arvamuse ja korrapäraste arstlike läbivaatuste alusel, mida tehakse vähemalt kolmeaastaste ajavahemike tagant.

10.4. Ärkveloleku ajal aset leidnud raskest hüpoglükeemiajuhust, isegi kui see ei ole seotud juhtimisega, tuleks teada anda ning see peaks olema juhtimisõiguse andmise ümberhindamise põhjuseks.

▼M6

NEUROLOOGILISED HAIGUSED JA OBSTRUKTIIVSE UNEAPNOE SÜNDROOM

NEUROLOOGILISED HAIGUSED

11.1. Juhiluba ei väljastata ega uuendata tõsist neuroloogilist haigust põdevatele juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kui lisaks taotlusele ei esitata kinnitatud meditsiinilist arvamust.

▼**M6**

Haigustega või kesk- või perifeerset närvisüsteemi mõjutava kirurgilise sekkumisega seotud neuroloogilisi häireid, mis põhjustavad meeleelundite puudulikkust või liikumisvaegust ning mõjutavad tasakaalu ja koordinatsiooni, tuleb arvestada vastavalt nende tagajärgedele ja progresseerumisohule. Sellistel juhtudel toimub juhiloa väljastamine või uuendamine seisundi halvenemise ohu korrapärase hindamise alusel.

OBSTRUKTIIVSE UNEAPNOE SÜNDROOM

11.2. Järgmistes punktides vastab keskmine obstruktiivse uneapnoe sündroom apnoede ja hüpnoede arvule tunnis (apnoe/hüpnoe indeksile), mis on vahemikus 15–29, ning raske obstruktiivse uneapnoe sündroom apnoe/-hüpnoe indeksile, mis on 30 või suurem. Mõlemaid seostatakse ülemäärase päevase unisusega.

11.3. Keskmise või raske obstruktiivse uneapnoe sündroomi kahtlusega juhiloa taotlejad või sõidukijuhid saadetakse enne juhiloa väljastamist või uuendamist nõu saamiseks edasi volitatud arsti juurde. Neil võidakse soovitada kuni diagnoosi kinnitamiseni sõidukit mitte juhtida.

11.4. Juhiloa võib väljastada keskmise või raske obstruktiivse uneapnoe sündroomiga juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kes suudavad oma terviseprobleemi piisava kontrolli all hoida, saavad asjakohast ravi ja kelle seisund võib olla paranenud (mida kinnitatakse kinnitatud meditsiinilise arvamusega).

11.5. Ravitavad keskmise või raske obstruktiivse uneapnoe sündroomiga juhiloa taotlejad või sõidukijuhid peavad läbima korrapärased arstlikud läbivaatused ajavahemike järel, mis ei ületa 1. rühma juhtide puhul kolme aastat ja 2. rühma juhtide puhul üht aastat, et teha kindlaks ravile allumise määr, ravi jätkamise vajadus ja pidev valvsus.

▼**M1**

EPILEPSIA

12. Mootorsõidukijuhi epilepsiahood või muud äkilised teadvusehäired on suur oht liiklusohutusele.

Epilepsiaks loetakse kaht või enamat epilepsiahoogu, mis on aset leidnud vähem kui viieaastase vahega. Esilekutsutud epilepsiahoogu määratletakse kui haigushoogu, millel on tuvastatav põhjuslik tegur, mida saab vältida.

Isikul, kellel esineb esmane või ühekordne haigushoog või teadvusekaotus, tuleks soovitada sõidukijuhtimisest loobuda. Esitada tuleb spetsialisti aruanne, kus kinnitatakse juhtimiskeelu ja nõutava järelkontrolli aeg.

Äärmiselt tähtis on tuvastada isikuomane epilepsiasündroom ja haigushoo tüüp, et saaks täpselt hinnata isiku sõiduohutust (sh uute haigushoogude ohtu) ja määrata talle asjakohane ravi. Seda peaks tegema neuroloog.

1. rühm

12.1. Epilepsiat põdevate 1. rühma juhtide juhtimisvõimet tuleb jälgida kuni ajani, mil juhil ei ole vähemalt viie aasta jooksul olnud ühtki haigushoogu.

Kui isikul on epilepsia, ei ole tingimusteta juhiloa nõuded täidetud. Sellest tuleks teavitada lube väljastavat asutust.

▼M1

12.2. Esilekutsutud epilepsiahoog: taotleja, kellel on olnud esilekutsutud epilepsiahoog, mida põhjustavat faktorit on võimalik tuvastada ja mis tõenäoliselt ei kordu roolis olles, võib tunnistada igal üksikjuhul juhtimisvõimeliseks neuroloogi arvamuse alusel (kui see on asjakohane, peaks hindama kooskõlas teiste asjakohaste III lisa jagudega (nt alkoholijoobe või muu komorbiidse seisundi puhul)).

12.3. Esmane või ühekordne haigushoog: juhiloa taotleja, kellel oli esmane esilekutsumata haigushoog, võib juhtimisvõimeliseks tunnistada pärast kuuekuulist haigushoogudeta ajavahemikku asjakohase arstliku läbivaatuse alusel. Riikide asutused võivad juhtidele, kellel on tõendatud head prognostilised näitajad, anda juhtimisõiguse varem.

12.4. Muu teadvusekaotus: teadvusekaotust tuleks hinnata vastavalt sellele, kas see võib korduda sõidukit juhtides.

12.5. Epilepsia: sõidukijuhid või juhiloa taotlejad võib tunnistada juhtimiseks sobivateks, kui neil ei ole üheaastase ajavahemiku jooksul esinenud uusi haigushooge.

12.6. Ainult magades esinevad haigushood: juhiloa taotleja või sõidukijuhi, kellel on haigushoogusid esinenud ainult magades, võib tunnistada juhtimiseks sobivaks, kui haigustüüp tuvastati sellise ajavahemiku jooksul, mis ei ole lühem kui epilepsia puhul nõutav haigushoogudeta ajavahemik. Kui atakk/haigushoog esineb ärkveloleku ajal, on enne juhiloa väljastamist nõutav üheaastane ajavahemik, mille jooksul uusi haigushooge ei esine (vt „Epilepsia”).

12.7. Haigushood, mis ei põhjusta teadvusetust ega mõjuta tegutsemisvõimet: juhiloa taotleja või sõidukijuhi, kellel on esinenud ainult selliseid haigushooge, mis ei põhjusta teadvusetust ega mingeid funktsioonihäireid, võib tunnistada juhtimiseks sobivaks, kui haigustüüp tuvastati sellise ajavahemiku jooksul, mis ei ole lühem kui epilepsia puhul nõutav haigushoogudeta ajavahemik. Kui esineb mingeid atakke/haigushooge, on enne juhiloa väljastamist nõutav üheaastane ajavahemik, mille jooksul uusi haigushooge ei esine (vt „Epilepsia”).

12.8. Haigushood, mis on põhjustatud epilepsiavastase ravi muutmisest või vähendamisest, mis on arsti ette kirjutatud: patsiendil võidakse soovitada mitte juhtida sõidukit alates ravi vähendamise algusest kuni ajani, kui on möödunud kuus kuud ravi lõpetamisest. Kui ravimite arsti poolt ette kirjutatud vahetamise või ärajätmise korral esinevate haigushoogude tõttu taastatakse eelnevalt tõhus ravi, tuleb juhtimisest loobuda kolmeks kuuks.

12.9. Pärast kuratiivset epilepsia kirurgilist ravi: vt „Epilepsia”.

2. rühm

12.10. Juhiloa taotleja ei tohi nõutava haigushoogudeta ajavahemiku jooksul saada epilepsiavastast ravi. Tehtud peab olema asjakohane järelravi. Ekstensiivse kirurgilise uuringu käigus ei tuvastatud epilepsiaga seotud ajupatoloogiat ja elektroentsefalogrammil (EEG) puuduvad epilepsiataolised ilmingud. EEG ja asjakohane neuroloogiline hindamine peaksid olema tehtud pärast akuutset episoodi.

▼M1

12.11. Esilekutsutud epilepsiahoog: taotleja, kellel on olnud esilekutsutud epilepsiahoog, mida põhjustavat faktorit on võimalik tuvastada ja mis tõenäoliselt ei kordu roolis olles, võib tunnistada igal üksikjuhul juhtimisvõimeliseks neuroloogi arvamuse alusel. EEG ja asjakohane neuroloogiline hindamine peaksid olema tehtud pärast akuutset episoodi.

Isik, kellel on ajusisesed strukturaalsed muutused ning suur haigushoogude oht, ei tohiks juhtida 2. rühma sõidukeid seni, kuni epilepsiaoht on vähenenud vähemalt 2 protsendini aastas. Vajaduse korral peaks hindamine toimuma kooskõlas teiste III lisa asjakohaste jagudega (nt alkoholijoobe puhul).

12.12. Esmane või ühekordne haigushoog: juhiloa taotleja, kellel esines esmane esilekutsumata haigushoog, võib pärast asjakohast neuroloogilist hindamist tunnistada juhtimiseks sobivaks, kui tal ei ole viis aastat esinenud haigushooge ilma epilepsiavastaseid ravimeid kasutamata. Riikide asutused võivad juhtidele, kellel on tõendatud head prognostilised näitajad, anda juhtimisõiguse varem.

12.13. Muu teadvusekaotus: teadvusekaotust tuleks hinnata vastavalt sellele, kas see võib korduda sõidukit juhtides. Kordumise oht peaks olema 2 % aastas või väiksem.

12.14. Epilepsia: kümme aastat ilma uute haigushoogudeta peab olema saavutatud ilma epilepsiavastaste ravimite abita. Riikide asutused võivad juhtidele, kellel on tõendatud head prognostilised näitajad, anda juhtimisõiguse varem. Seda kohaldatakse ka juveniilse epilepsia korral.

Teatavad tervisehäired (nt arteriovenoosne väärarend või ajusisene hemorraagia) põhjustavad haigushoogude ohtu, isegi kui haigushooge ei ole veel esinenud. Sellises olukorras peaks hinnangu andma pädev meditsiiniasutus; juhtimisõiguse andmiseks peaks haigushoogude esinemise oht olema 2 % aastas või väiksem.

▼B

VAIMSED HÄIRED

1. rühm:

13.1. Juhiluba ei väljastata ega uuendata juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kes kannatavad järgmiste terviseprobleemide all:

— tõsised vaimsed häired, olenemata sellest, kas need on kaasa sündinud või põhjustatud haigusest, traumast või neurokirurgilistest operatsioonidest,

— raske vaimse arengu peetus,

— rasked east tingitud käitumisprobleemid; isiksusehäired, mis põhjustavad tõsiseid hindamisvõime, käitumise või kohanemisvõime kõrvalekaldeid,

juhiluba väljastatakse või uuendatakse ainult taotlusele lisatud kinnitatud meditsiinilise arvamuse ja vajaduse korral korrapäraste arstlike läbivaatuste alusel.

2. rühm:

13.2. Pädev meditsiiniasutus peab nõuetekohaselt arvestama käesoleva rühma määratlusega hõlmatud sõidukite juhtimisega seotud lisariske ja -ohtu.

▼B

ALKOHOL

14. Alkoholi tarbimine on liiklusohutusele väga ohtlik. Selle probleemi tõsiduse tõttu peavad meditsiiniasutused olema eriti valvsad.

1. rühm:

14.1. Juhiluba ei väljastata ega uuendata juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kes on alkoholisõltlased või ei suuda joobes juhtimisest loobuda.

Minevikus alkoholist sõltuvuses olnud juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele võib juhiloa väljastada või uuendada kinnitatud meditsiinilise arvamuse ja korrapäraste arstlike läbivaatuste alusel, kui on tõendatud nende juhiloa taotlejate või sõidukijuhtide karskus teatava ajavahemiku jooksul.

2. rühm:

14.2. Pädev meditsiiniasutus peab nõuetekohaselt arvestama käesoleva rühma määratlusega hõlmatud sõidukite juhtimisega seotud lisariske ja -ohtu.

NARKOOTIKUMID JA RAVIMID

15. Kuritarvitamine:

Ühegi kategooria juhiluba ei väljastata ega uuendata neile juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kes on sõltuvad psühhotroopsetest ainetest või kes ei ole neist ainetest küll sõltuvad, aga kuritarvitavad neid korrapäraselt.

Korrapärane kasutus:

1. rühm:

15.1. Juhiluba ei väljastata ega uuendata neile juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kes mis tahes kujul korrapäraselt kasutavad psühhotroopseid aineid, mis võivad kahjustada liiklusohutust, kui nende kasutatud kogus on selline, et sellel on sõidukijuhtimisele kahjulik toime. See kehtib kõikide sõiduki juhtimise võimet mõjutavate ravimite või ravimikombinatsioonide suhtes.

2. rühm:

15.2. Pädev meditsiiniasutus peab nõuetekohaselt arvestama käesoleva rühma määratlusega hõlmatud sõidukite juhtimisega seotud lisariske ja -ohtu.

NEERUHÄIRED

1. rühm:

16.1. Juhiloa võib väljastada või uuendada tõsise neerupuudulikkusega juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele kinnitatud meditsiinilise arvamuse ja korrapäraste arstlike läbivaatuste alusel.

2. rühm:

16.2. Juhiluba ei väljastata ega uuendata tõsise ja pöördumatu neerupuudulikkusega juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel kinnitatud meditsiinilise arvamuse ja korrapäraste arstlike läbivaatuste alusel.

▼B

MUUD SÄTTED

1. rühm:

17.1. Kinnitatud meditsiinilise arvamuse ja vajaduse korral korrapäraste arstlike läbivaatuste alusel võib juhiloa väljastada või uuendada neile juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kellele on tehtud organi siirdamine või kellel on sõiduki juhtimise võimet mõjutav tehisimplantaat.

2. rühm:

17.2. Pädev meditsiiniasutus peab nõuetekohaselt arvestama käesoleva rühma määratlusega hõlmatud sõidukite juhtimisega seotud lisariske ja -ohtu.

18. Üldreeglina ei väljastata ega uuendata juhiluba neile juhiloa taotlejatele või sõidukijuhtidele, kes kannatavad mingi muu eespool nimetamata häire all, mis võib olla liiklusohutust mõjutav talitluslik häire või seda põhjustada, välja arvatud juhul, kui taotlusele on lisatud kinnitatud meditsiiniline arvamus ja vajaduse korral toimuvad korrapärased arstlikud läbivaatused.

▼B

IV LISA

MIINIMUMNÕUDED ISIKUTELE, KES VÕTAVAD VASTU PRAKTILISI SÕIDUEKSAMEID

1. **Eksamineerijatele esitatavad pädevusnõuded**

1.1. Isikutel, kellel on õigus viia läbi taotleja juhtimisoskuste praktilist hindamist veokis, peavad olema punktides 1.2. kuni 1.6. loetletud valdkondadega seotud teadmised, oskused ja mõistmine.

1.2. Eksamineerija pädevused peavad olema asjakohased, et hinnata selle kategooria sõidukite juhiloa taotleja oskusi, mille saamiseks sõidueksam läbi viiakse.

1.3. Sõidu ja hindamisega seotud teadmised ja mõistmine:

— teooria juhi käitumise kohta;

— ohtude äratundmine ja õnnetuste vältimine;

— õppekava, millel põhinevad sõidueksami nõuded;

— sõidueksami nõuded;

— asjakohased teede- ja liiklusalased õigusaktid, kaasa arvatud asjakohased ELi ja siseriiklikud õigusaktid ning tõlgendusjuhised;

— hindamise teooria ja tehnika;

— kaitslik sõiduviis.

1.4 Hindamisega seotud oskused

— võime taotleja oskusi kogu eksami sooritamise ajal täpselt vaadelda, kontrollida ja anda neile hinnang, eelkõige

  — ohtlike olukordade täielik ja täpne äratundmine;

  — kõnealuste olukordade põhjuse ja eeldatava mõju õige määratlemine;

  — pädevuse saavutamine ja vigade äratundmine;

  — hindamise ühtsus ja järjepidevus;

— võtta kiiresti vastu teavet ja keskenduda olulisematele punktidele;

— ettenägelikkus, võimalike probleemide äratundmine ja nende lahendamiseks strateegiate arendamine;

— kiire ja konstruktiivne tagasiside.

1.5. Isiklikud sõiduoskused

— Teatava kategooria sõiduki juhiloa omandamiseks praktilisele eksamile lubatud isik peab olema võimeline juhtima vastava tüübi veokit järjepidevalt kõrgel tasemel.

▼B

1.6. Teenuse kvaliteet

— määrata kindlaks ja teha teatavaks, mis juhiloa taotlejat eksamil ootab;

— arusaadav suhtlemine, valides kuulajaskonnale ja kontekstile vastava sisu, stiili ja keele, ning tegelemine juhiloa taotlejate järelepärimistega;

— arusaadav tagasiside eksami tulemuste kohta;

— kõikide juhiloa taotlejate austav ja mittediskrimineeriv kohtlemine.

1.7. Sõidukit puudutavad tehnilised ja füüsikalised teadmised

— sõidukit puudutavad tehnilised teadmised, näiteks rooliseadme, rehvide, pidurite ja tulede kohta, eriti mootorrataste ja raskeveokite puhul;

— veose ohutus;

— teadmised sõiduki füüsikaliste näitajate, näiteks kiiruse, hõõrdumise, dünaamika, energia kohta.

1.8. Kütusesäästlik ja keskkonnasõbralik sõit.

2. **Vajalikud üldtingimused**

2.1. B-kategooria eksamineerijad:

a) peavad olema omanud B-kategooria juhiluba vähemalt kolm aastat;

b) peavad olema vähemalt 23 aastat vanad;

c) peavad olema edukalt läbinud käesoleva lisa punktis 3 ettenähtud alusõppe ja seejärel osalema ettenähtud kvaliteedi tagamise ja jätkuõppes vastavalt käesoleva lisa punktile 4;

d) peavad olema läbinud kutsekoolituse, mis vastab vähemalt nõukogu 16. juuli 1985. aasta otsusega 85/368/EMÜ (Euroopa Ühenduse liikmesriikide kutsekvalifikatsioonide võrreldavuse kohta) ([1]) määratletud 3. tasemele;

e) ei tohi samal ajal pidada sõiduõpetaja ametit autokoolis.

2.2. Teiste kategooriate eksamineerijad:

a) peavad omama vastava kategooria sõiduki juhiluba või sellele vastavaid teadmisi kohase kutsekvalifikatsiooni näol;

b) peavad olema edukalt läbinud käesoleva lisa punktis 3 ettenähtud alusõppe ja seejärel osalema ettenähtud kvaliteedi tagamise ja jätkuõppes vastavalt käesoleva lisa punktile 4;

c) peavad olema olnud vähemalt kolm aastat B-kategooria eksamineerijad; antud ajavahemiku nõuet võib mitte kohaldada, tingimusel et kõnealune eksamineerija tõendab järgmist:

— vastava kategooria vähemalt viieaastane sõidukogemus või;

([1]) EÜT L 199, 31.7.1985, lk 56.

▼B

— teoreetilise ja praktilise sõiduoskuse olemasolu kõrgemal tasemel kui see on vajalik juhiloa saamiseks, mistõttu muutub see nõue tarbetuks;

d) peavad olema läbinud kutsekoolituse, mis vastab otsusega 85/368/EMÜ määratletud 3. tasemele;

e) ei tohi samal ajal pidada sõiduõpetaja ametit autokoolis.

2.3. *Vastavused*

2.3.1. Liikmesriigid võivad lubada eksamineerijal võtta vastu AM-, A1-, A2- ja A-kategooria sõidueksameid, kui eksamineerija on läbinud ühe nende kategooriate puhul punktis 3 ettenähtud alusõppe.

2.3.2. Liikmesriigid võivad lubada eksamineerijal võtta vastu C1-, C-, D1- ja D-kategooria sõidueksameid, kui eksamineerija on läbinud ühe nende kategooriate puhul punktis 3 ettenähtud alusõppe.

2.3.3. Liikmesriigid võivad lubada eksamineerijal võtta vastu BE, C1E, CE, D1E ja DE kategooria sõidueksameid, kui eksamineerija on läbinud ühe nende kategooriate puhul punktis 3 ettenähtud alusõppe.

3. **Alusõpe**

3.1. *Aluskoolitus*

3.1.1. Enne kui isikul lubatakse sõidueksameid vastu võtta, peab ta olema edukalt läbinud koolitusprogrammi, mille liikmesriik võib punktis 1 nimetatud pädevuste omandamiseks kindlaks määrata.

3.1.2. Liikmesriigid peavad kindlaks määrama, kas mis tahes koolitusprogrammi sisu on seotud loaga ühe või mitme kategooria sõidueksamite vastuvõtmiseks.

3.2. *Eksamid*

3.2.1. Enne kui isikul lubatakse sõidueksameid vastu võtta, peab ta tõendama, et tal on piisavad teadmised, mõistmine, oskused ja sobivus punktis 1 loetletud teemadel.

3.2.2. Liikmesriigid kehtestavad eksamineerimise korra, mille alusel saab pedagoogiliselt hinnata isiku neid pädevusi, mis on määratletud punktis 1, eriti punktis 1.4. Eksam peab hõlmama nii teoreetilist kui ka praktilist osa. Vajaduse korral võib kasutada arvutipõhist hindamist. Eksami jooksul toimuvate mis tahes katsete ja hindamise olemuse ning kestuse üksikasjad jäetakse liikmesriikide otsustada.

3.2.3. Liikmesriigid peavad kindlaks määrama, kas mis tahes eksami sisu on seotud loaga ühe või mitme kategooria sõidueksamite vastuvõtmiseks.

4. **Kvaliteedi tagamine ja jätkuõpe**

4.1. *Kvaliteedi tagamine*

4.1.1. Liikmesriigid kehtestavad kvaliteedi tagamise eeskirjad, mis tagavad eksamineerijatele esitatavate nõuete jätkuva kohaldamise.

▼B

4.1.2. Kvaliteedi tagamise eeskirjad peaksid hõlmama eksamineerijate järelevalvet tööl, nende jätkuõpet ja uut akrediteerimist, nende pidevat kutsealast arengut ning nende poolt vastu võetud sõidueksamite tulemuste korrapärast läbivaatamist.

4.1.3. Liikmesriigid tagavad punktis 4.1.2 loetletud kvaliteedi tagamise eeskirjade abil, et iga eksamineerijat kontrollitakse kord aastas. Lisaks peavad liikmesriigid ette nägema, et iga eksamineerija tegevust eksami vastuvõtmisel jälgitakse iga viie aasta tagant vähemalt poole päeva jooksul, et oleks võimalik jälgida mitut erinevat eksamit. Kui avastatakse probleeme, tuleb võtta parandusmeetmeid. Jälgimist teostaval isikul peab selleks olema liikmesriigi vastav luba.

4.1.4. Liikmesriigid võivad sätestada, et juhul kui eksamineerijal on luba võtta vastu mitme kategooria sõidueksameid, on nõue teostada eksami jälgimist mitmes kategoorias täidetud, kui jälgimine on läbi viidud ühes kategoorias.

4.1.5. Sõidueksamite järelevalve ja kontrolliga peab tegelema liikmesriigi poolt selleks volitatud asutus, et tagada korrektne ja ühtne hindamine.

4.2. *Jätkuõpe*

4.2.1. Liikmesriigid sätestavad, et sõltumata sõidueksami eksamineerijate loaga hõlmatud kategooriate arvust peavad nad oma loa säilitamiseks:

— läbima iga kaheaastase ajavahemiku jooksul vähemalt neljapäevase korrapärase koolituse, et

— säilitada ja värskendada vajalikke teadmisi ja eksamineerimise oskusi;

— arendada uusi pädevusi, mis on nende kutsealase tegevuse seisukohalt oluliseks muutunud;

— tagada, et eksamineerijad võtavad eksameid ka edaspidi vastu õiglaste ja ühtsete nõuete alusel;

— läbima iga viieaastase ajavahemiku jooksul vähemalt viiepäevase korrapärase koolituse, et

— arendada edasi ja säilitada vajalikke praktilisi sõiduoskusi.

4.2.2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et need eksamineerijad, kelle tegevuses tuvastati vastavalt kehtivale kvaliteedi tagamise süsteemile tõsiseid puudusi, läbivad kohe spetsiaalse koolituse.

4.2.3. Jätkuõpe võib toimuda teabetundide või õppetundide vormis kas tavapäraselt või arvutipõhiselt ning võib olla suunatud kas üksikisikutele või rühmadele. Jätkuõpe võib sisaldada nõuete uut akrediteerimist, nii nagu liikmesriigid seda asjakohaseks peavad.

4.2.4. Kui eksamineerijal on lubatud vastu võtta sõidueksameid mitmes kategoorias, võivad liikmesriigid sätestada, et eksamineerijatele esitatav nõue jätkuõppe läbimise kohta mitmes kategoorias on täidetud, kui jätkuõpe on läbitud ühes kategoorias, tingimusel et täidetakse punktis 4.2.5 esitatud tingimust.

4.2.5. Kui eksamineerija ei ole viimase 24 kuu jooksul vastava kategooria eksamit vastu võtnud, siis peab ta läbima uue asjakohase hindamise enne, kui tal lubatakse selles kategoorias sõidueksameid vastu võtta. Uus hindamine võib toimuda punktis 4.2.1 esitatud nõude kohaselt.

▼B

5. **Omandatud õigused**

5.1. Liikmesriigid võivad isikutel, kes vahetult enne käesolevate sätete jõustumist on saanud loa sõidueksamite vastuvõtmiseks, lubada võtta sõidueksameid vastu ka edaspidi, hoolimata sellest, et nad ei ole antud luba saanud vastavalt punktis 2 nimetatud üldtingimustele ega ka punktis 3 sätestatud alusõppe menetluse kohaselt.

5.2. Siiski tuleb kõnealuste eksamineerijate tegevust korrapäraselt jälgida ja nende suhtes tuleb kohaldada kvaliteedi tagamise eeskirju vastavalt punktile 4.

▼B

V LISA

JUHIKOOLITUSE JA -EKSAMI MIINIMUMNÕUDED ARTIKLI 4 LÕIKE 4 PUNKTI B TEISES LÕIGUS MÄÄRATLETUD AUTORONGIDE PUHUL

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et:

   — kiita heaks artikli 7 lõike 1 punktis d ettenähtud koolitus ja teostada selle järelevalvet või

   — organiseerida artikli 7 lõike 1 punktis d ettenähtud oskuste ja käitumise eksam.

2.1. Juhikoolituse kestus

   — vähemalt 7 tundi.

3. Juhikoolituse sisu

   Juhikoolitus hõlmab II lisa punktides 2 ja 7 kirjeldatud teadmisi, oskusi ja käitumist. Erilist tähelepanu pööratakse järgmistele aspektidele:

   — sõiduki liikumise dünaamika, ohutuskriteeriumid, veduk ja haagis (haakeseade), nõuetekohane veose pealelaadimine ja ohutusseadmed.

   Eksami praktiline osa sisaldab järgmisi aspekte: kiirendamine, aeglustamine, tagurdamine, pidurdamine, peatumisteekond, sõidurea vahetamine, pidurdus-/vältimismanööver, haagise lengerdamine, haagise külge- ja lahtihaakimine, parkimine.

   — Iga koolitusel osaleja peab läbima praktilise osa ja tõendama oma oskusi ja käitumist avalikel teedel.

   — Koolitusel kasutatavad autorongid kuuluvad kategooriasse, mille jaoks koolitusel osalejad juhiluba taotlevad.

4. Oskuste ja käitumise eksami kestus ja sisu

Eksami kestus ja läbitav vahemaa peavad olema piisavad, et hinnata punktis 3 sätestatud oskusi ja käitumist.

▼B

VI LISA

JUHIKOOLITUSE JA -EKSAMI MIINIMUMNÕUDED A-KATEGOORIA MOOTORRATASTE PUHUL (JUHTIMISÕIGUSE JÄRKJÄRGULINE OMANDAMINE)

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et:

   — kiita heaks artikli 7 lõike 1 punktis c ettenähtud koolitus ja teostada selle järelevalvet või

   — organiseerida artikli 7 lõike 1 punktis c ettenähtud oskuste ja käitumise eksam.

2. Juhikoolituse kestus

   — vähemalt 7 tundi.

3. Juhikoolituse sisu

   — Juhikoolitus sisaldab kõiki II lisa punktis 6 kirjeldatud aspekte.

   — Iga koolitusel osaleja peab läbima praktilise osa ja tõendama oma oskusi ja käitumist avalikel teedel.

   — Koolitusel kasutatavad mootorrattad kuuluvad kategooriasse, mille jaoks koolitusel osalejad juhiluba taotlevad.

4. Oskuste ja käitumise eksami kestus ja sisu

Eksami kestus ja läbitav vahemaa peavad olema piisavad, et hinnata käesoleva lisa punktis 3 sätestatud oskusi ja käitumist.

▼B

VII LISA

A osa

KEHTETUKS TUNNISTATUD DIREKTIIV, MIDA ON HILJEM MUUDETUD

(vastavalt artiklile 17)

Nõukogu direktiiv 91/439/EMÜ ([1])	(EÜT L 237, 24.8.1991, lk 1)
Nõukogu direktiiv 94/72/EÜ	(EÜT L 337, 24.12.1994, lk 86)
Nõukogu direktiiv 96/47/EÜ	(EÜT L 235, 17.9.1996, lk 1)
Nõukogu direktiiv 97/26/EÜ	(EÜT L 150, 7.6.1997, lk 41)
Komisjoni direktiiv 2000/56/EÜ	(EÜT L 237, 21.9.2000, lk 45)
Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/59/EÜ, ainult artikli 10 lõige 2	(ELT L 226, 10.9.2003, lk 4)
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1882/2003, ainult II lisa punkt 24	(ELT L 284, 31.10.2003, lk 1)

([1]) Direktiivi 91/439/EMÜ muudeti samuti järgmise aktiga, mida ei ole kehtetuks tunnistatud: 1994. aasta ühinemisakt.

B osa

SISERIIKLIKKUSSE ÕIGUSESSE ÜLEVÕTMISE JA KOHALDAMISE TÄHTPÄEVAD

(viidatud artiklis 17)

Direktiiv	Ülevõtmise tähtpäev	Kohaldamise kuupäev
Direktiiv 91/439/EMÜ	1. juuli 1994	1. juuli 1996
Direktiiv 94/72/EÜ	–	1. jaanuar 1995
Otsus 96/427/EÜ	–	16. juuli 1996
Direktiiv 96/47/EÜ	1. juuli 1996	1. juuli 1996
Direktiiv 97/26/EÜ	1. jaanuar 1998	1. jaanuar 1998
Direktiiv 2000/56/EÜ	30. september 2003	30. september 2003, 30. september 2008 (II lisa punkt 6.2.5) ja 30. september 2013 (II lisa punkt 5.2)
Direktiiv 2003/59/EÜ	10. september 2006	10. september 2008 (sõitjatevedu) ja 10. september 2009 (kaubavedu)

▼B

VIII LISA

VASTAVUSTABEL

Direktiiv 91/439/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 1 lõike 1 esimene lause	Artikli 1 lõike 1 esimene lause
Artikli 1 lõike 1 teine lause	–
–	Artikli 1 lõige 2
Artikli 1 lõige 2	Artikli 2 lõige 1
–	Artikli 2 lõige 2
Artikli 1 lõige 3	–
Artikli 2 lõige 1	Artikli 1 lõike 1 teine lause
Artikli 2 lõige 2	Artikli 3 lõige 1
	Artikli 3 lõige 2
	Artikli 3 lõige 3
Artikli 2 lõige 3	–
Artikli 2 lõige 4	–
Artikli 3 lõike 1 esimese lõigu sissejuhatav osa	Artikli 4 lõike 1 esimene lause
–	Artikli 4 lõike 2 esimene taane
–	Artikli 4 lõike 2 teine taane
Artikli 3 lõike 1 esimese lõigu esimene taane	Artikli 4 lõike 3 esimene taane
Artikli 3 lõike 1 esimese lõigu teine taane	Artikli 4 lõike 4 punkti b esimene lõik
Artikli 3 lõike 1 esimese lõigu kolmas taane	Artikli 4 lõike 4 punkti b teine lõik
Artikli 3 lõike 1 esimese lõigu neljas taane	Artikli 4 lõike 4 punkt c
Artikli 3 lõike 1 esimese lõigu viies taane	Artikli 4 lõike 4 punkt f
Artikli 3 lõike 1 esimese lõigu kuues taane	Artikli 4 lõike 4 punkt g
Artikli 3 lõike 1 esimese lõigu seitsmes taane	Artikli 4 lõike 4 punkt j
Artikli 3 lõike 1 esimese lõigu kaheksas taane	Artikli 4 lõike 4 punkt k
Artikli 3 lõike 2 esimese lõigu sissejuhatav osa	–
Artikli 3 lõike 2 esimese lõigu esimene taane	Artikli 4 lõike 3 punkt a
Artikli 3 lõike 2 esimese lõigu teine taane	Artikli 4 lõike 4 punkt a

▼B

Direktiiv 91/439/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 3 lõike 2 esimese lõigu kolmas taane	Artikli 4 lõike 4 punkt d
Artikli 3 lõike 2 esimese lõigu neljas taane	Artikli 4 lõike 4 punkt e
Artikli 3 lõike 2 esimese lõigu viies taane	Artikli 4 lõike 4 punkt h
Artikli 3 lõike 2 esimese lõigu kuuenda taande sissejuhatav osa	Artikli 4 lõike 4 punkt i
Artikli 3 lõike 2 esimese lõigu kuuenda taande esimene alataane	–
Artikli 3 lõike 2 esimese lõigu kuuenda taande teine alataane	–
Artikli 3 lõike 3 sissejuhatav osa	–
Artikli 3 lõike 3 esimene taane	Artikli 4 lõike 1 kolmas lause
Artikli 3 lõike 3 teise taande esimene lõik	Artikli 4 lõike 3 teine taane
Artikli 3 lõike 3 teise taande teine lõik	–
Artikli 3 lõike 3 kolmas taane	Artikli 4 lõike 3 esimene taane
Artikli 3 lõike 3 neljas taane	Artikli 4 lõike 4 esimene taane
Artikli 3 lõike 3 viies taane	Artikli 4 lõike 4 teine taane
–	Artikli 4 lõige 3
Artikli 3 lõige 4	–
Artikli 3 lõige 5	–
Artikli 3 lõige 6	Artikli 4 lõike 5 esimene lause
—	Artikli 4 lõike 5 teine lause
Artikkel 4	Artikkel 5
Artikli 5 lõige 1	Artikli 6 lõige 1
Artikli 5 lõike 1 punkt a	Artikli 6 lõike 1 punkt a
Artikli 5 lõike 1 punkt b	Artikli 6 lõike 1 punkt b
Artikli 5 lõike 2 sissejuhatav osa	Artikli 6 lõike 2 sissejuhatav osa
Artikli 5 lõike 2 punkt a	Artikli 6 lõike 2 punkt a
Artikli 5 lõike 2 punkt b	Artikli 6 lõike 2 punkt b

▼B

Direktiiv 91/439/EMÜ	Käesolev direktiiv
–	Artikli 6 lõike 2 punkt c
–	Artikli 6 lõike 2 punkt d
–	Artikli 6 lõike 2 punkt e
–	Artikli 6 lõike 2 punkt f
Artikli 5 lõige 3–	–
Artikli 5 lõige 4	Artikli 6 lõige 4
Artikli 6 lõike 1 sissejuhatav osa	Artikli 4 lõike 1 teine lause
–Artikli 6 lõike 1 punkti a esimene taane	Artikli 4 lõike 3 kolmas taane
Artikli 6 lõike 1 punkti a teine taane	Artikli 4 lõike 4 punkti a teine taane
Artikli 6 lõike 1 punkti b esimene taane	Artikli 4 lõike 3 punkti b teine taane
	Artikli 4 lõike 3 punkti c teine taane
Artikli 6 lõike 1 punkti b teise taande esimene võimalus	Artikli 4 lõike 4 punkti b viimane lause
Artikli 6 lõike 1 punkti b teise taande teine võimalus	Artikli 4 lõike 4 punkti c teine taane
Artikli 6 lõike 1 punkti b kolmanda taande esimene ja teine võimalus	Artikli 4 lõike 4 punkti g teine taane
Artikli 6 lõike 1 punkti b kolmanda taande kolmas ja neljas võimalus	Artikli 4 lõike 4 punkti e komas taane
Artikli 6 lõike 1 punkti c esimese taande esimene ja teine võimalus	Artikli 4 lõike 4 punkti k teine taane
Artikli 6 lõike 1 punkti c esimese taande komas ja neljas võimalus	Artikli 4 lõike 4 punkti i teine taane
Artikli 6 lõige 2	Artikli 4 lõike 6 esimene lõik
–	Artikli 4 lõike 6 teine lõik
Artikli 6 lõige 3	Artikli 4 lõike 6 kolmas ja neljas lõik
Artikli 7 lõike 1 sissejuhatav osa	Artikli 7 lõike 1 sissejuhatav osa
Artikli 7 lõike 1 punkt a	Artikli 7 lõike 1 punkt a
–	Artikli 7 lõike 1 punkt b
–	Artikli 7 lõike 1 punkt c
–	Artikli 7 lõike 1 punkt d
Artikli 7 lõike 1 punkt b	Artikli 7 lõike 1 punkt e

▼B

Direktiiv 91/439/EMÜ	Käesolev direktiiv
Artikli 7 lõige 2	–
Artikli 7 lõige 3	–
–	Artikli 7 lõige 2
–	Artikli 7 lõige 3
Artikli 7 lõige 4	Artikli 7 lõige 4
Artikli 7 lõige 5	Artikli 7 lõike 5 punkt a
–	Artikli 7 lõike 5 punkt b
–	Artikli 7 lõike 5 punkt c
–	Artikli 7 lõike 5 punkt d
Artikli 7a lõige 1	–
Artikli 7a lõige 2	Artikkel 8
Artikkel 7b	Artikkel 9
–	Artikkel 10
Artikkel 8	Artikkel 11
Artikkel 9	Artikkel 12
Artikkel 10	Artikli 13 lõige 1
–	Artikli 13 lõige 2
Artikkel 11	Artikkel 14
Artikli 12 lõige 1	–
Artikli 12 lõige 2	–
Artikli 12 lõige 3	Artikkel 15
–	Artikkel 16
Artikkel 13	Artikli 17 esimene lõik
–	Artikli 17 teine lõik
–	Artikkel 18
Artikkel 14	Artikkel 19
I lisa	–
Ia lisa	I lisa
II lisa	II lisa
III lisa	III lisa
–	IV lisa
–	V lisa
–	VI lisa